

Mahşer* ile *Son Yıldız* Adlı Romanlarda Açık Evlilik ve Şehavat

Derya Kılıçkaya | <https://orcid.org/0000-0001-5964-5485> | derya.kilickaya@kocaeli.edu.tr

Dr., Kocaeli Üniversitesi Rektörlük Türk Dili Bölümü,
Kocaeli, Türkiye

Öz

Sadakat, modası geçmiş bir âdet midir? İnsan evli bile olsa iki taraf da rıza gösterdiği takdirde başka ilişkiler yaşayabilir mi? Bugün bu tip soruların dahi sorulabiliyor olması, açık evlilik / açık ilişki denen, evlilik / ilişki türünün çoktan toplum içine girmiş olmasından kaynaklanır. Kendisi sadakatsizlik gösterse de hanımının sadakatsizliğine asla tahammül edemeyen erkekler, günümüz toplumunda yavaş yavaş da olsa azalmaktadır. Artık çeşitli kulüplerde eşlerini birbirleriyle “paylaşan” çiftler bulunmaktadır. İnsanlık, günümüzde bu seçeneği de değerlendirmektedir. Bu davranışların ne kadar yanlış olduğu ise kötü sonuçlar ortaya çıktıkça fark edilecektir. Açık evlilik, evlilik kurumunun sonu anlamına gelir. Bu çalışmada *Mahşer* ve *Son Yıldız* romanları üzerinden, bugün özellikle ABD’de revaçta olan açık ilişkinin, Türk toplumuna çoktan girmiş olduğu gözler önüne serilecektir. Araştırma gerçekleştirilirken metin tarama yöntemi kullanılarak eserlerdeki açık evlilik ve şehavata dair cümleler belirlenmiş ve bahisler topluca değerlendirilmiştir. *Mahşer* romanında, yazarın sözcüsü konumunda olan Kerim Bey’in açık evlilik lehine söylediklerinin, 1920’li yılların başındaki Peyami Safa’nın hayat tarzı göz önüne alınarak değerlendirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Yazarının hastalanmasından ve ölümünden kısa süre önce yazılan *Son Yıldız*’da ise romancının sözcüsü konumundaki Fahri Cemal’in yaşadığı açık ilişki, yine Mehmet Rauf’un ölümüne kadar muhafaza ettiği yaşam tarzı ve hayata bakış açısı göz önüne alınarak ele alınmalıdır değerlendirmesi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Açık evlilik, şehavat, *Mahşer*, *Son Yıldız*.

* Bu makaleyi, 11 Nisan 2020’de 22 yaşında koronadan kaybettiğim İTÜ Uçak Mühendisliği son sınıf öğrencisi kardeşim Emircan Kılıçkaya’ya ithaf ediyorum.

Atıf Bilgisi

Kılıçkaya, Derya. (2024). Mahşer ile Son Yıldız Adlı Romanlarda Açık Evlilik ve Şehavat *Aile Dergisi*, 2/2, 1-38.

<https://doi.org/10.70348/aile.2024.6>

Geliş Tarihi	05.08.2024
Kabul Tarihi	04.11.2024
Yayın Tarihi	31.12.2024
Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.
Benzerlik Taraması	Yapıldı - Turnitin
Etik Bildirim	dergi@isavak.org
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Telif Hakkı & Lisans	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Open Marriage and Lust in Novel Named The *Mahşer* and The Son *Yıldız*

Derya Kılıçkaya | <https://orcid.org/0000-0001-5964-5485> | derya.kilickaya@kocaeli.edu.tr

Dr., Kocaeli, University , Rectorate Turkish Language Department,
Kocaeli, Türkiye

Abstract

Is fidelity an outdated custom? Can a person have other relationships even if they are married if both parties consent? The fact that such questions can be asked today is due to the fact that the type of marriage/relationship called open marriage/open relationship has already entered society. Men who are unfaithful themselves but can never tolerate their wives' infidelity are gradually decreasing in today's society. Nowadays, there are couples who "share" their wives with each other in various clubs. Today, humanity is also considering this option. How wrong these behaviors are will be realized as bad results emerge. Open marriage means the end of the institution of marriage. In this study, it will be revealed through the novels *Mahşer* and *Son Yıldız* that open relationships, which are especially popular in the USA today, have already entered Turkish society. While conducting the research, the text scanning method was used to determine the sentences about open marriage and lust in the works and the topics were evaluated collectively. It has been concluded that the statements of Kerim Bey, who is the author's spokesperson in the novel *Mahşer*, in favor of open marriage should be evaluated by taking into account Peyami Safa's lifestyle in the early 1920s. In *The Last Star*, written shortly before the author's illness and death, the open relationship experienced by Fahri Cemal, who is the author's spokesperson, should be evaluated by taking into account Mehmet Rauf's lifestyle and perspective on life that he maintained until his death.

Keywords: Open marriage, lust, *Mahşer*, *Son Yıldız*.

Citation

Kılıçkaya, Derya. (2024). Open Marriage and Lust in Novel Named The Mahşer and The Son Yıldız. Aile Journal, 2/2, 1-38.

<https://doi.org/10.70348/aile.2024.6>

Date of Submission	05.08.2024
Date of Acceptance	04.11.2024
Date of Publication	31.12.2024
Peer-Review	Double anonymized - Two External
Ethical Statement	It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.
Plagiarism Checks	Yes - Turnitin
Conflicts of Interest	The author(s) has no conflict of interest to declare.
Complaints	dergi@isavak.org
Grant Support	The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.
Copyright & License	Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0 .

“Domuzun pis özelliklerinden biri de eşini kıskanmaması ve namus gayretinden yoksun olmasıdır. Bir domuz, dışıysıyla başka bir domuzun cinsî münâsebet kurduğunu görse onu hiç kıskanmadığı için müdahale etmez. Domuz eti yemek, kıskançsızlığa sebep olur.” İsmail Hakkı Bursevî hazretleri, Rûhu'l-Beyân Kur'an Meâli ve Tefsiri

Giriş

1970'lerde ABD'de salgın olarak çıkan açık evlilik / açık ilişki kavramı; evli bireylerin, evli oldukları hâlde, farklı kişilerle rahatça ve özgürce sevgililik ve cinsellik yaşaması şeklinde açıklanır. Salgın, 1970'lerde Amerika'da çıksa da bu yaşam tarzı daha öncesinde Avrupa'da da biliniyor ve tatbik ediliyordu. Mesela, kuantum dalgaları ile ilgilenen, fizik ve kimyanın en önemli denklemlerinden birini, yani kendi adını taşıyan tanınmış dalga denklemini yazmış olan, 1887-1961 yılları arasında yaşamış Viyanalı fizikçi Erwin Schrödinger, böyle bir hayat sürmüştür

Görünüşe göre Schrödinger serbest aşka inanmaktaydı ve seyahatlerinde kendisine sıklıkla eşi ve metresleri eşlik ederdi. Hatta, çok sayıda âşığı için hatıra defterinde ayrıntılı kayıtlar tutmuş, her macerasını geniş bir şekilde şifreyle anlatmıştı. Günümüz tarihçileri, denklemini keşfettiği sırada kız arkadaşlarından biri ile Alplerdeki Villa Herwig'de olduğuna inanmaktadırlar (Kaku, 2017, s. 64).

İnsanların bu şekilde anonim cinsellik yaşamalarının, gecelik ilişkilere meyletmelerinin, sadakatsiz geçici hevesler bulmalarının nedeni ise kompulsif / dürtüsel reflekstir ve tüm bunlar aslında 'boşalmak' için yapıdır (Merter, 2022, s. 23). Bu nefsanî dürtüyle gerçekleşen açık evlilikte ise çiftler evlidir, fakat her birinin bir sevgilisi vardır. Birlikte bir "aile" gibi yaşarlar, ama ortada sadakat yoktur. Bu noktada "aldatma ve ihanet" kelimeleri telaffuz edilemez, çünkü iki taraf da bu durumu bilmekte ve hoş karşılamaktadır. Bugün açık evlilik, evlilik tiplerinden biri hâline gelmiştir. Görünürde bir aile vardır, ama bireyler birbirlerine karşı sadakat hissi ile bağlanmazlar. Bugün bu sadakatsizlik, bir kısım medya tarafından satır aralarında veya bir ünlünün ağzından aktarılabilmektedir: "Sadakat, modası geçmiş bir âdettir. Evli bile olsan, iki taraf rıza gösterirse niye başka ilişkiler olmasın" (Merter, 2014, s. 342). Bir ünlünün ağzından verilen bu mesajlarla, "zehir" kana bulaşır, akla kurt düşer. İdealize

edilen “ünlü”lerin hayat tarzları, insanlar tarafından tatbik edilmeye başlanır. Daha sonra insan, ilk başta olumsuz gördüğü, “rezillik” olarak algıladığı davranışı, “zehir” biriktikten kendisi de uygular hâle gelir.

Açık evlilik / açık ilişki tipini Türkiye’de en çok dile getiren, bunun büyük bir sorun olduğunu ve aile kurumunu ifsat ettiğini her fırsatta anlatan kişi ise Prof. Dr. Nevzat Tarhan’dır.¹ Gerek eserlerinde gerek konuşmalarında bu konuya değinen ve bunun büyük bir tehlike olduğunu belirten Tarhan, kısaca şunları dile getirir: Açık evlilik / ilişki, erkeklerin hoşuna gitmektedir. Erkek beyni, açık ilişkiyi daha çok ister. Çünkü sorumluluk yoktur. Açık ilişki, insanın biyolojik doğasına aykırıdır. Açık evlilikte, “ben özgürüm, ben modern insanım, ne olacak ortak seks de olabilir.” şeklinde cümleler kurulur. İki tarafın da cinselliği başkaları ile yaşamasını, erkek de kadın da normal görür. Hatta, eşinin kendisinin yakın arkadaşıyla cinselliği yaşamasına izin verir. Daha da ileri gidip yaşanan bu cinselliği uzaktan “seyreder”. Yani kadın, kocası kendi arkadaşıyla beraber olurken bunu izler. Bu seyir sonucunda ister istemez kıyas yapar ve psikiyatra gelip şu cümleyi kurar: “Eşim benimle cinsel olarak beraber olurken bana sarılışına göre, onun vücudunu sarıp sarmalayıp tutması daha kuvvetliydi. Bundan çok rahatsız oldum.” Nevzat Tarhan, bu şikâyetten yola çıkarak “Demek ki açık evlilik insanın doğasına aykırıdır.” değerlendirmesini yapar. Üstelik açık evlilik, görüldüğü gibi kadının aleyhinedir:

Evliliğin ve cinsel yaşamın birbirinden ayrı yaşanabileceği düşüncesi ve ‘İstedğim kişiyle beraber olabilirim’ yaklaşımı, açık evliliklere, her iki eşin sevgililerinin olmasına meydan verdi. Romantik duygular ikinci planda kaldı ve erkek egemen kültürün

¹ Prof Dr. Nevzat Tarhan, özellikle “açık evlilik” kavramına vurgu yaparak ailenin ifsat edildiğine dair yorumlar yapmaktadır. Nevzat Tarhan’ın dışında “aile” üzerine kafa yoran, çalışan ve eser veren başka kıymetli psikiyatrlar da vardır. Bu zatlara ve çalışmalarına örnek vermek gerekirse ilk olarak Prof. Dr. Kemal Sayar verilebilir. Kendisinin Ocak 2022’de yayımladığı *Hatıraların Evi Günümüzde Aile* isimli eseri, bilhassa aile ile alakalı bol miktarda verdiği kitap ismi dikkat çeken, mühim bir yayındır. Bu eseri, Psikiyatr Dr. Mustafa Merter’in Aralık 2023’te “Aileyi İfsad Etme ve İnsanlığı Yeniden Yapılandırma Küresel Projesi’nin Meta-Analizi” alt başlığı ile yayımlanan *Hekaton’la Son Tango* isimli eseri takip eder. Bu kitap, aslında büyük bir savaşın içinde olduğumuzu fakat bunun farkında olmadığımızı anlatan, aile ile ilgili müstesna bir eserdir.

daha çok kadınla birlikte olmasını netice verdi. Ama yaşanan tecrübelerle görüldü ki böylesi ilişki biçimiyle evlilikler yürümüyor ve bu 'aldatma' sayılıyor. Bedeli ise masum çocuklar ödüyor (Tarhan, 2020, s. 17).

Yetmişli yıllardan itibaren açık evlilikler gözlenmekte ve hemen hemen hiçbirinin yürümediği görülmektedir. Fatura ise çocuklara çıkmaktadır. Çünkü açık ilişkilerde güven ortamı söz konusu değildir. Bir bağlanma duygusu yoktur. Kişi, aklında biri varken diğer tarafta bir başkasıyla beraberse burada güven ve bağlanma söz konusu olamaz.

İnsanın genetik kodları, yalnız kaldığı zaman mutlu olmamaya yöneliktir. Sadece yüksek bir "anlam"a bağlanarak kişi, yalnızlık duygusunu giderebilir. Münzevi yaşayan pek çok kişinin mutlu olmasının sebebi, bağlanmayı başarmalarından ileri gelir. Hasılı, açık evlilik / açık ilişki, insanı bir nevi hayvanlardaki haz düzeyine indirgemektedir. Yüksek duygular olmadığı için de ilişkide "anlam" yoktur (Tarhan, 2022). Açık evlilik, özellikle açık toplumlarda görülen bir hâldir. Kaliforniya eyaleti açık toplum barındıran bir eyalettir. Burası, adeta bir sosyolojik laboratuvarıdır. Modernizmin özelliklerinin en ileri şekilde yaşandığı yer burasıdır. Burada özgürlükler sınırsız olduğu için açık evlilikler de çok yaygındır: "Açık evliliğin vermiş olduğu tahribat nedeniyle, boşanma oranları çok yüksektir; hatta bu gibi açık toplumlarda, açık olmanın aşırı dozu nedeniyle, eş cinsellik normal bir tercih olarak görülmüştür" (Tarhan, 2020, s. 21-22). Hasılı, "Sen istediğinle beraber ol, ben de istediğimle..." yaklaşımı, evliliğin tabiatına aykırıdır.

1. Açık Evlilik / Açık İlişki ve Dinî Hareketler

Evli insanların kendilerini eşlerine bağımlı görmemesi anlamına gelen açık evlilik, zaman içerisinde yavaş yavaş dünyada yaygınlık bulmuştur. Öyle ki bu kurum, dinî bir harekete dahi dönüşecektir:

Liderlik ve yöneticilik konumunda büyük oranda kadınların yer aldığı yeni dinî hareketlerin belirgin örneklerinden bir diğeri Neo-Sannyas ve Osho isimleriyle de anılan Rajneesh Hareketi'dir. 1953 yılında Bragwan Shree Rajneesh tarafından kurulan ve 1970'li yıllarda en popüler dinî oluşumlardan biri haline gelen hareketin kadınlarla ilgili söylemleri de oldukça dikkat çekicidir (Turan, 2016, s. 132).

Rajneesh Hareketi, ailesiz bir komün yaşamı öngörür. Burada, aile olgusu tamamen ortadan kaldırılmıştır. Öyle ki bu yaşamda eşler de dâhil her şey ortak kabul edilmiştir. Bu açıdan üyeler, eş seçme gibi bir durumla karşı karşıya kalmazlar. Her üye dilediği kişiyle özgürce ilişki kurabilmektedir. Sınırsız sayıda eşe sahip olunabilmektedir. Gruba katılmak isteyen pek çok genç, kız ya da erkek arkadaşlarını harekete “adamak” zorunda kalmışlardır. Kadın üyeler, Rajneesh’in haremının bir parçası konumundadırlar. Kadınların eşleri ise bu duruma itiraz edemezler. Zaten herhangi bir rahatsızlık da duymazlar. Rajneesh, bu kadınlarla nefisini eğlendirir. Kadınların eşleri ise “nefislerini arındırmak” için çiftlikte gönüllü işçiler olarak çalışırlar.

“Yeni dinî hareketler” (YDH) başlığı altında değerlendirilen bu hareketlerden bir diğeri de “Tanrı’nın Çocukları” veya şimdiki adıyla “Aile”dir. Bu hareket, tam anlamıyla bir Seks Tarikatı’dır:

‘Tanrı’nın Çocukları’ ya da şimdiki adıyla ‘Aile’, bir Hıristiyan evanjelik vaiz olan David Berg (1919-1994)’in liderliğinde 1960’lı yıllarda ABD’de ortaya çıkmış bir yeni dini harekettir. Hareket, 1970’lerin sonuna doğru, diğer hususların yanında özellikle cinsel uygulamalarındaki farklılıklar dolayısıyla yoğun bir biçimde akademik ve popüler tartışmalara konu olmuştur (Turan, 2019, s. 9).

“Tanrı’nın Çocukları” hareketi içerisindeki cinsel ilişkilerin bir yönünü “flörtle avlama” olarak bilinen strateji oluşturmaktadır. “Flörtle Balık Avlama” denen ve sevgiye ihtiyacı olan her kişi ile Tanrı’nın sevgisini göstermek için cinsel ilişki kurulabileceğini savunan dinî hareketin başındaki Mo ile eşi Maria arasında açık bir evlilik söz konusudur:

David Brandt Berg (1919-1994) tarafından 1960’ların sonunda California’da kurulan Tanrı’nın Çocukları, başlangıçta İsa Hareketi (Jesus Movement)’nin bir parçası olarak ‘Mesih’in Gençleri’ adıyla ortaya çıkarak faaliyet göstermiş, 1970’lerin sonunda ise isim değişikliğine gidilmiştir. Hareket, günümüzde Aile (The Family), Uluslararası Aile (The Family International, TFI) ya da Sevgi Ailesi (The Family of Love) gibi adlarla bilinmektedir. Hareketin kurucusu Berg, ‘David’ ya da ‘Baba David’ (Father David) veya kendisine layık gördüğü ‘Moses’ isminden hareketle kısaca ‘Mo’ olarak anılmıştır (Turan, 2019, s.11).

Mo, bir Hristiyan'ın ihtiyacı olanlara Tanrı'nın sevgisini göstermede ne kadar ileri gidebileceğini düşünür. Karşısında sevgiye ihtiyacı olan bir kişi olduğunda, "Acaba bir Hristiyan Tanrı'nın sevgisini göstermek amacıyla biriyle cinsel ilişki kurabilir mi?" sorusunu gündeme getirir. Bunun üzerinde düşünür ve aç olan kişiye yemek vermek nasıl gerekirse sevgiye ihtiyacı olan birine de sevgi verilmesi gerektiği kanaatine varır. Bu düşüncelere sahip Mo'nun isteği üzerine eşi Maria, yalnız ve mutsuz İngiliz iş adamı Arthur'u katıldıkları baloda yatağa götürür. Böylelikle onu "Tanrı'nın sevgisiyle" tavlamaş olur. Tanrı adına bir çöpçatanlık yapılmış olur. Bu uygulamada kesinlikle para alınmaz, her şey "Tanrı" rızası için yapılır. Hareketteki insanların bu tavırları geçmiş zamanlardaki Babil halkını hatırlatır. Babil ve etrafındaki ahalinin mabutlarından olan Zühre heykelinin hoşuna gitmek için kadınların, belli günlerde fuhuş yaptıkları bilinmektedir (Tahirü'l-Mevlevî, tarihsiz, s. 458). Flörtle avlanan kadın üyelerin çoğunun ya erkek arkadaşı bulunur ya da evli ve çocuklu kadınlardır. Başlangıç döneminde David Berg, gruptaki kadın üyelerle toplu cinsel ilişkiler yaşar. Daha sonra grup üyeleri, üçlü evliliklere ve grup sekse yönlendirilmişlerdir.

Bu tarikatta, kadınlar ve erkekler gönüllülük esasına göre istedikleri zaman istedikleri şekilde birbirleriyle birlikte olabilmektedirler. Tarikatta, evli insanların da kendilerini eşlerine bağımlı görmemesi talep edilmektedir. Eşe bağımlı olmak, bencillik göstergesi olarak algılanır: "Çiftlere, kıskançlığın kibir ve 'özel mülke sahip olma bencilliği' olduğu söyleniyordu. Kocasını başka bir kadınla 'paylaşmak' istemeyen bir kadını azarlamışlardı" (Turan, 2016, s. 140). Buna "sevgi kanunu öğretisi" denmektedir. Bu öğretilerde gönüllü olmak esastır. Kadın ve erkek dilediği zaman istedikleri kişiyle birlikte olabilirler. Evli insanlar, kendilerini eşlerine bağımlı hissetmemelidir. Bağımlı hissetmek, bencillikten başka bir şey değildir.

Eşler, "sevgi yatağının çarmıhında" kurban olurlar. Öyle ki harekette bazı kocaların, karılarını diğer üyelerle birlikte olmaya zorladıkları, söz dinlemeyenlerin ise fiziksel olarak cezalandırıldıkları anlatılmaktadır. 1974'te, kendini ahir zaman peygamberi olarak kabul ettirmiş olan David Berg tarafından tarikat üyelerine şöyle bir mektup yazılmıştır: "Rabb'in Ruhu nerede ise orada özgürlük vardır. Sizi kurallardan kurtaracak olan O'nun Sevgisi'yle kurallara çok mu bağılısınız? İhtiyacı olan bir erkek ya da kız kardeş için hayatınızı - ya da hatta karınızı - teslim etmeye hazır mısınız?" (Turan, 2019, s. 29). Karılarını başka

erkeklere teslim eden kocalar ise başlangıçta sevginin gücüne inanarak ve bir kadının diğer ruhları kazanabileceğine olan inançla, yaptıkları işten gurur duysalar da sonrasında birtakım sorunlar çıkar: “Sorunun ben olduğumu düşündüğüm için, kalbim ve beynim acı içindeydi. ‘Senin yabancılarla yatmana izin verdiğim halde beni red mi ediyorsun?’ Bu bir sorundu ve bizi birbirimizden ayıran bir iletişim kopukluğu yaratmıştı” (Turan, 2019, s.44). Görüldüğü gibi, kendini ahir zaman peygamberi olarak kabul ettiren Berg’in düşünceleriyle ilgili sorular sorulmaya başlanmıştır. Onun doktrinlerinin bazıları, özel olarak de cinsel ahlak konusundaki kökten değişim, bazı bağluların zihninde şüphelerin ortaya çıkmasına, hatta çok sayıda üyenin hareketten ayrılmasına sebep olmuştur.

2. Kıskançlık Kavramı Etrafında Günümüzde Açık Evlilik / Açık İlişki ve Fıtrata Aykırılığı

Narsist insanların, açık ilişkiye daha meyilli oldukları görülmektedir. Bu insanlar, egolarını şişirmeye eğimli olduklarından utanma ve kıskanma gibi insanî hâllerden uzaklaşabilmektedirler. Cinselliğini özgürce yaşayan narsistleri anlattığı “Ben” Nesli isimli eserinde Jean M. Twenge, 2005 yılında Keith Campbell’in yayımladığı Kendini Seven Bir Adamı Sevdiğinde isimli kitaptan alıntı yaparak şunları söyler:

Campbell kitabına, narsist bir adamla birlikte olan bir kadının hikâyesini anlatarak başlıyor. Bir akşam çift, adamın mensup olduğu bir dostluk cemiyetinin bahar partisine katılıyor. Partide özel bir ödül töreni de düzenleniyor. Bir yıldır birlikte olduğu adam, kadının şaşkın bakışları altında ‘bahar tatili sırasında en çok kaçamak yapan erkek’ ödülünü alıyor. Utanacağı yerde aksine son derece gururlu görünen adam, birlikte olduğu kadınların ne kadar ateşli olduğundan bahsediyor. Kız arkadaşı üzüldüğünde ise onu ‘gecesini mahvetmek’ ile suçluyor. Kısacası kendini seven bir adam, bir başkasını sevmeye o kadar iyi olmayabilir (Twenge, 2013, s. 131).

Günümüzde açık evlilik sürdüren çiftlerin olduğu bilinmektedir ve açık evliliği özendirilen yayınlar da yapılmaktadır. Bunlara bir örnek vermek gerekirse Harper’s Bazaar internet sitesinde yer alan bir yazı verilebilir. Cosmopolitan dergisi okuru Didem S., yaşadığı açık evliliği ayrıntılarıyla anlatmıştır. “Open marriage” olarak da nitelendirilen “açık evlilik”, şu şekilde tanımlanmış ve hakkında bilgi verilmiştir:

Partnerlerin her birinin, diğzerinin başka kişilerle seks ilişkisi kurmasının sadakatsizlik olarak tanımlanmayacağı evlilik türü (...) 1972 yılında yayınlanan ve neredeyse 1,5 milyon satarak o yılların adından en fazla söz edilen kitabı Açık Evlilik (Open Marriage). Nena ve George O'Neill yazdıkları bu kitapta, her birinin ayrı bir odaya ve yaşama, başka arkadaşlara sahip olduğu gerçek hikayelerini anlatmış; dürüstlüğün, iletişimin, bireyselliğın ve tabii esnekliğın ön plana çıktığı bu evlilik türü büyük yankılar uyandırmıştı" (Duran, 2012).

Aşk bitince evliliğın de bitmesine gerek yoktur anlayışından hareketle Didem S., eşi Utku ile aldıkları kararı dergiye rahatlıkla anlatır. Eşi Utku da kendisi de artık bu ilişkiden sıkılmışlardır. Önce boşanmak isterler. Ancak kararı ailelere açıklamak, avukat bulmak, malları paylaşmak gibi şeyler kendilerine çok zor gelir:

Bu sırada eşim, yurtdışına bir kongreye gitti ve kongre dönüşü bana orada birisiyle beraber olduğunu itiraf etti. Elbette, başta kıskandım, üzüldüm ama sonra beni, bunun çok mekanik bir şey olduğuna, şimdi kadının yüzünü bile hatırlamadığına ikna etti. Ve ardından işte o çok önemli cümle geldi: 'Aynı şeyi sen de yaşayabilirsin, ne de olsa artık boşanmak üzereyiz.' O an bilmiyorduk ama bu söz ilişkimiz için bir dönüm noktası oldu. Aşk bitmişti, seks hayatımız tükenmek üzereydi. Ama sağlam bir dostluğumuz, iyi yetiştirmek istediğimiz bir çocuğumuz vardı. Bir açıdan da baktığınızda biz ticari açıdan da ortaktık, yatırımlar yapıyor, sahip olduğumuz varlığı gün geçtikçe büyütüyorduk. Biraz heyecan için tüm bunlardan vazgeçmeye değer miydi? (Duran, 2012).

Görüldüğü gibi, burada insan fıtratına aykırı, gayr-i tabii bir durum vardır. Bu durum şöyle izah edilebilir: Başkasının ortak olmasından hoşlanmama, yani kıskançlık anlamına gelen "gayret" kelimesi ile Allah'ın isimlerinden olan "Gayur" aynı kökten gelmektedir:

Evren, Allah'ın isim ve sıfatları, diğzer bir ifadeyle Allah'ın sûreti üzerine var olduğu için dünyada bu isimlerin yansımalarını görürüz. Allah'ın Gayur (الغیور) ismi Arapçada gayr (غیر) kökünden gelmektedir. Bu yönüyle kelime, gayret ile de akrabadır. O yüzden âlemde her şeye kıskançlık, gayurluk, kendini başkalarından ayrı görme özelliğı ve bundan doğan bir gayret sirayet etmiştir (Küçük, 2017, s. 47).

Hasılı gayret, bütün mahlukatta fitridir. Hz. Mevlânâ da Mesnevî-i Şerîf’indeki bir beyitte “Cümle âlemin kıskanç olması ondan dolaydır ki Allah’ın gayreti bu âlemdeki gayretlerin hepsine galebe çalmıştır” diye buyurur. Bu beyti şerh eden Tahirü’l-Mevlevî hazretlerinin söylediklerinden hareketle, günümüzde de devam eden açık evlilik kavramını tekrar düşünmek ve ele almak gerekir. Tahirü’l-Mevlevî kısaca şunları söyler:

Başkasına karşı eşini kıskanmayacak tabiatta olan hiçbir canlı yoktur. Sadece domuz kıskanç değildir, bu hususta müsamahakârdır. Medenilik icabı diye Avrupa’da haremîni kıskanmayanlar varmış. Ancak bu kimselerin tabiatı fitrî değil, gayr-i tabîidir. Çünkü insan beş kuruşluk bir simit alsa bile, onu köpeğe kaptırmamak için elini yukarı kaldırır. Elde bulunan şeylerin kıymeti arttıkça onlara karşı gösterilecek dikkat de artar. Uğrunda fedakârlık gösterilen hayatın da fevkinde bir cevher vardır ki cihan hatta can onun bahası olamaz. O da ırzdır, namustur. İnsan, namusunun korunması için canından fedakârlık yapar. Ancak bu söyleneneler, hakiki insan olanlar içindir. Kendi haremîne fuhuş tellallığı edenler de varmış ki onlardan bahsetmiyorum (Tahirü’l-Mevlevî, tarihsiz, s. 892-893).

Ahmed Avni Konuk, Muhyiddin İbnü’l- Arabî hazretlerinin Fusûsu’l-Hikem adlı eserinin Hz. Yûsuf fassî şerhinde, dünyada insana hangi sıfat galip ise âlem-i berzahta, o sığata münasip bir suret peyda olacağına dair bilgileri verirken kendi mahremî olan kadınların başkalarıyla olan ilişkisine ses çıkarmayan insanların suretinin mahşer gününde hınzır, yani domuz şeklinde olacağını söyler:

Meselâ kibir gâlib olursa kaplan; ve gazab ve hased gâlib ise kurt; ve şehvet ve adem-i hamîyyet, ya’ni kendi mahremî olan kadınların nâ-mahremlele ihtilâtına iğmâz-ı ayn etmek sıfatı gâlib ise hımâr ve hınzır; ve hırs ve emel gâlib ise fâre ve karınca suretleri peydâ olur (Konuk, 2017, s. 580).

Netice itibariyle, fitrat çerçevesinde Sa’d ibnu Ubade (ra) ile alakalı şu hadis-i şerifi hatırlamakta fayda vardır:

‘Sa’d ibnu Ubade (ra) dedi ki: ‘Ey Allah’ın Resûlu, ben zevcemle birlikte bir adam yakalasam, dört şahid getirinceye kadar ona mühlet mi tanyacağım?’ ‘Evet!’ buyurdu Aleyhissalâtu vesselâm. Sa’d, ‘Asla dedi, seni hakla gönderen Zât-i Zulcelâl’e yemin olsun, şahit aramadan önce kılıcımı indiririm.’ Resûlullah (s.a.v.), ‘Şu efendinizin söylediğine bakın! Evet, o kıskanç bir adamdır. Ama

ben ondan da kıskancım, Allah da benden kıskançtır.' (Aktaran Küçük, 2017, s. 46).

Allah (c.c.) kıskanç olduğu için müminin de kıskanç olması beklenir. Eşlerini kıskanmadıklarını belirten insanların durumu, tabiata ve fitrata aykırıdır. Yani ortada psikolojik bir sorun vardır:

“Olayın psikolojik boyutunda ise sadakat, ailedeki en önemli bağıdır ve cinsel sadakat de bunun içindedir. Bir insanın, sevdiği birinin başka biriyle beraber olduğunu düşündüğünde rahatsız olmaması, psikolojik bir yozlaşmadır. Namus sadece kadınlara özgü değildir. Bu konuda kadın ile erkeğin hiçbir farkı yoktur. Bu durum her iki cins için de aynıdır. ‘Namus kadına yakışır, ama erkeğe olmasa da olur!’ diye düşünülemez. Bu düşüncenin daha fazla kadın ağırlıklı olarak gündeme gelmesi, çocuğu karnında taşımasından kaynaklanır” (Tarhan, 2022, s. 147).

Evli barklı bir kişinin, yine evli olan bir insan ile olan fuhşu, her iki tarafın karı ve kocalarının hakkına zaten taarruzdur. Ancak açık evlilikte, tarafların eşleri bu taarruzun farkında olmakla beraber, durumdan hoşnutturlar. Bu hâl, gayr-i kabil olmakla beraber, insan denen “eşref-i mahlukat”ı, “esfel-i sâfilin”e yani aşağıların aşağısına, hatta “belhum adal” denen hayvandan da aşağı bir konuma düşürür.

3. Edebiyatta ve Sinemada Açık Evlilik / Açık İlişki Örnekleri

Açık evliliği olumsuzlayan ve bunun ne kadar kötü bir şey olduğunu anlatmaya çalışanların başında Mevlânâ Muhammed Celâleddîn Rûmî (v. 672/1273) hazretleri gelmektedir. Yaklaşık yirmi beş bin yedi yüz beyitten oluşan Mesnevî-i Şerîf’inin altıncı cildinde, karısını açık ilişkiye teşvik eden bir koca ve başından geçenler anlatılır. Hikâyeye remizlerle doludur ve aslında, ruhun cisim sandığında mahpus olması “Cûhî, karısı ve kadı hikâyesi”ne temsilen beyan buyurulur. Ahmed Avni Konuk’un belirttiğine göre bu kıssada, sandıktan murat salikin cismi; kadıdan murat salikin cisminde mündemiç ve gizli olan kuvâ-yı nefsâniye; nâibden murat Resul-i Ekrem’in nâibi olan insan-ı kâmil; Cûhî’den murat ise saliki insan-ı kâmilin huzuruna takdim eden rehberdir (Konuk, 2009, s. 201) Hikâyenin sonunda ise Cûhî, nâib tarafından şeytana benzetilecektir.

Hikâyede Cûhî karısına şunu teklif eder: Ey erkeklerin kalplerini celp edecek kadar güzel olan kadın, güzellik gibi bir silahın varken biz neden fakirlik içinde yaşayalım. Git zen-pâre erkeklerden birini avla! Senin avladığın bu erkeği

inekten süt sağar gibi sağalım! Zengin bir erkeği avlamak için hile tuzağını kur, gamze okunla onu avla! O avlayacağın erkeğe visali vadet sonra vadinden dönüp onu meyus et. Chî'nin karısı, avlamak için Őehrin kadısını münasip görür. Kadın, kadıya kocasından Őikâyet eder ve Őikâyet sırasında güzel göğsünü ve kollarını açar. Kadı, kadının Şuh ve Őivekâr hâlini görünce Őikâyetini dinlemek için ortamın müsait olmadığını söyler. Kadının تنها bir yere gelmesini ve kocasının kendisine zulmünden orada bahsetmesini ister. Kadın da kocasının köye gittiğini, kendi evinin bunun için müsait olduğunu söyler. Bütün bunları naz ve iŐve ile kadıyı teshir etmek suretiyle anlatır. Böylelikle kadı efendi gece vakti Chî'nin karısının evine gider. Kadın, meclise mahsus olan ifte mumu ve mezeyi tertip etmiştir. Kadı bu tertibatı görünce “Şehvetin sarhoŐu olmuŐuz.” der. O sırada Chî gelir, kapıyı alar. Kadı, korkudan sürtünerek gitmek için kaçacak yer arar. Etrafına bakar sandıktan başka gizlenecek bir yer göremez. Chî, eve girer ve karısına söylenmeye başlar. Bütün malını mülkünü karısına feda etmiştir. Buna rağmen o, hâlâ Őikâyet etmektedir. Öyle ki evin içindeki sandıktan başka hiçbir Şeyi kalmamıŐtır. Halk, sandığın içinde altın olduğunu zannetmektedir. Sandığın sureti güzeldir ama içi bomboŐtur. Bu yüzden dedikodulardan kurtulmak için yarın çarŐıda sandığı yakacağını söyler. Chî sabahleyin erkenden hamal getirtir ve sandığı onun sırtına yükler. Kadı ise sandık içinde bunalıp azap çekmektedir. Hamala seslenir. Sandığın içinde kendisinin olduğunu açık eder ve ona derhâl naibini çağırmasını söyler. Chî sandığı yakmasın diye kadı, naibin altınla sandığı Chî'den satın almasını ve hiç açmadan eve götürmesini istemektedir. Bu isteğini hamala anlatır. Naib, derhal mahkemeden pazara gelir ve sandığın içini görmeden satın almaya çalışır. Chî ise içini görmeden almanın caiz olmadığını söyleyerek sandığı açmakta ısrar eder. Nâib ise Chî'ye sandığı halkın içinde sakın açma, onu kapalı olarak satın almaya razıyım der. Nâibin sözlerine karşı Chî, itirafta bulunur ve “Kadıyı sandıkta hapsetmem bir zulümdür fakat bunu bil ki bu zulmü icra etmeme sebep olan kadı benden daha zalimdir.” der. Naib ise Chî'ye cevaben “Biz hep birer birer zulmün bâdîsiyiz. Mesela senin karını teşvik etmen yerinde miydi? O bir zulüm değil miydi? Ve senin bu zulmün kadının karına taarruzu zulmüne sebep olmadı mı? Binaenaleyh sen bâdî ve müsebbib oldun. Kadının bu taarruz zulmü de senin onu sandıkta hapsetmen zulmüne sebep oldu. Binaenaleyh bu zulmde dahi kadı müsebbib ve bâdî oldu ve bu sebebiyet böylece teselsül etti. Şu hâlde hep bâdî oldunuz. İŞte bunun gibi bu hayat-ı dnyeviyede birbirimize karşı olan muamelatta böyle hep birer birer zulmün bâdîsiyiz.

İnsan-ı kâmilî temsil eden naibin, Cûhî'ye karısını kötülüğe teşvik etmek suretiyle zulmetmesi dolayısıyla verdiği bu öğütlerden sonra, kıssa şu manadaki beyitle biter: “Ey nefsin kötü sıfatlarını beğenen ve makbul görüp onları terk etmek istemeyen kimse! Senin ruhun her bir dem bu cisim sandığına mensuptur. Nâib-i Hakk olan insan-ı kâmiller senin cisim sandığını Cûhî gibi hilekâr olan şeytanın elinden satın alıp ruhunu azâd ederler. (Konuk, 2009, s. 179-206.) Burada naib tarafından Cûhî'ye, karısını böyle şeylere teşvik etmesinin yerinde olmadığı, bu yüzden bunun bir “zulüm” olduğunun söylenmesi önemlidir. Fıtratı ve yaratılışı bozmak, bir şeyi hak etmediği yere koymak, zulümdür. Cûhî'nin bu zulmü, kadının kendi karısına taarruzuna sebep olmuştur ki bu da ayrı bir zulümdür. Böylelikle zulümler kesintisiz olarak birbirini takip etmektedir.

Açık ilişkinin bir rezalet olarak olumsuz bir şekilde anlatıldığı romanlardan biri de 1910'da yayımlanan Ahmet Midhat Efendi'nin Jön Türk isimli romanıdır. Batılılaşma süreci içinde aile ve evlilik kurumuna ilişkin çatışan fikirleri üzerinden Türk toplumunun aile yapısını tehdit eden girişimler tanıtılmıştır:

Ahmet Mithat Efendi'nin roman serisi içinde tarihî dönem ve olayları yansıtmaya ve öğretme aracı olarak kullandığı bir diğer tarihî romanı da Jön Türk'tür. Romanın adından da anlaşıldığı gibi yazar, bu kez Jöntürkler üzerinden bir döneme ışık tutmayı hedeflemektedir. Romanın asıl sorunsalı, bir genç kızın şahsında fazla alafrangalaşmanın ve cinsiyette serbestlik olarak anlaşılan feminizmin tenkitidir (Erol, 2012, s. 236).

Roman kahramanlarından Ceylan'ın, nikâh akdine karşı çıkması, nikâhın kadının hürriyetini elinden aldığını savunması, kadının toplum içinde mutlu olabilmesi için ise “serbest evlilik”in bir çözüm yolu olarak tavsiye edilmesi, tehlikenin ne kadar eskiye dayandığının göstergelerindedir.

Açık evliliğin teşvik edici, olumsuz bir şekilde Türk romanına yansımaları ise 1911'de yazılan Hüseyin Rahmi'nin Şıpsevdi'si ile başlar. Gürpınar, geleneksel ahlak anlayışı karşısında Şıpsevdi'de serbest aşkı savunur. İnsan doğasının, tek eşle evliliğe uygun olmadığını, bu yüzden evlenen insanların bir süre sonra başka kişilerle birlikte olmak suretiyle, eşlerine ihanet ettiklerini belirtir. Gürpınar'ın kişisel görüşlerine paralel olarak ana kahraman Meftun Bey, romanda evlilik kurumuna bizzat karşıdır. Serbest aşkı tavsiye eder. Ona göre, evlilikte amaç, üremekten başka bir şey değildir (Kılıçkaya, 2023, s. 429). Şehvet üzerine kurulu

olan açık evlilikte, kadınlar “avcı”, erkek ise “av” konumundadır. Şıpsevdi de kadınları avcı, erkeği av olarak göstermesi ile dikkat çeker.

Zeki Demirkubuz’un 2001’de gösterime giren Yazgı filminin ise yönetmenin tüm filmleri arasında özel bir yeri vardır. Ara karakter Necati'nin kıskançlığının ve kininin sergilendiği filmde ana karakter Musa'nın, eşinin kendini aldattığını öğrenmesine rağmen kıskanmadığı gösterilmektedir. Kıskanmanın sinemada pek çok örneği söz konusudur ancak bu film kıskanmamanın ve tepkisiz kalmanın ender örneklerinden birisi olarak kabul edilir (Ulutaş, 2019, s. 1841). 2018 senesinde ise Brian Crano tarafından yazılan ve yönetilen Amerikan romantik komedi-drama filmi “İlişki Durumu: Açık İlişki” filmi gösterime girer. Filmde kısaca şunlar anlatılır: Anna ve Will, birbirlerinin ilk aşkıdır. Hayatlarındaki tüm ilkleri birlikte yaşayan çift, evliliğin eşliğindedir. Will, Anna'nın 30. yaş gününde ona evlenme teklifi etmeye hazırlanır. Bu sırada arkadaşları ile yemeğe çıktıkları bir gün, içlerinden biri sarhoş olur ve evlenmeden önce onların başka insanlarla birlikte olmaları gerektiğini söyler. Çift arkadaşlarının bu dediğini başta şaka olarak algılasa da Anna, bir süre sonra ciddi olarak düşünmeye başlar. İlişkilerinin sağlamlığını test etmek için ikisinin de bir süre başka insanlarla görüşmesi gerektiğini düşünen Anna, Will'i de ikna ederek başka insanlarla görüşmeye başlar.

İnternetteki film yorumlarına bakıldığında, İlişki Durumu: Açık İlişki filminin beraberliklere geçirilen “muhafazakâr zırhı” bir kenara bırakmayı sağlayan bir yapım olarak sunulduğu görülmektedir. Bu durum da filmde anlatılan olgunun kimileri tarafından teşvik edildiğini gösterir.

4. Mahşer

Türkiye ve İstanbul bir mahşere benzetildiği için Mahşer adını alan Peyami Safa'nın romanı, yazarın geçim kaygısı ile yazdığı acemilik devri eserlerinden kabul edilmektedir. Eser, yazarın üçüncü romanıdır.

1937 senesinde Nebahat Safa ile evlenen Peyami Safa'nın, yirmili ve otuzlu yıllarda bekâr olmakla beraber, bohem bir hayat tarzı yaşadığı bilinmektedir. Evlenene kadar kadınlara bakış açısı olumsuzdur. Onun bu bakış açısı, Fikret Adil'in 1932'de yayımlanan Asmalımscit 74 isimli eserine de yansır. Eserde Server Bedi adı ile anılan yazarın tüm bohem hayatı gözler önüne serilir. Safa, kitapta kadınlar hakkında şu cümleleri kurar: “Ah, bilemezsiniz, dünyada şüpheden kuvvetli bir şey yoktur. Fakat asıl olan gene şüphedir. Ben, hiçbir

kadına inanmam. Hepsinden şüphe ederim. Onun için onlardan evvel ben onları aldatırım. Şimdiye kadar yirmi iki kadın sevdim ve hepsini de...” (Fikret Adil, 1988, s. 53). Aynı eserde, Peyami Safa ile Fikret Adil’in ortak bir dostları yüzünden yaşadıkları bir olay anlatılır. Fikret Adil’in de tanıdığı S. Hanım adlı bir kadın, eserin pek çok yerinde okuyucunun karşısına çıkar. Aynı zamanda Server Bedi (Peyami Safa) ile çocukluk arkadaşı olan S. Hanım, evlidir fakat eşi kendisini Peyami Safa’dan aşırı derecede kıskanmaktadır. Buna rağmen kadın, eşine yalanlar söyleyerek Server Bedi ile buluşur. Yolda yürürken karşılına kocası çıkar. Tabancasını çıkarır, bir Server’e bir de kadına ateş eder. Kadın hafifçe elinden yaralanır, Peyami Safa’ya ise bir şey olmaz. (Kılıçkaya, 2011, s. 33). Hayatının ilk yıllarını bu şekilde bohem tarzda geçiren ve bu hayat tarzının 1932’de yayımlanan Bir Tereddüdün Romanı isimli eserine de yansıdığı Peyami Safa’nın kadınlara olan ilgisi, o yıllarda yapılan bir güzellik yarışmasında jüri üyesi olmasından da anlaşılabilir. Yukarıda bahsi edilen “kadından şüphe”nin bir tezahürü ise 1930’lu yılların başında Safa’nın başından geçen bir nişan hadisesinden anlaşılabilir. Safa, Kıbrıslı zengin bir ailenin kızıyla nişanlanacakken son anda kararından vazgeçmiştir. Çünkü, kızın kendisiyle değil de şöhretiyle nişanlanacağını düşünmekte ve şüphe etmektedir (Kılıçkaya, 2011, s. 34). Peyami Safa, süreli yayınlarda yazdığı yazılarda da belirttiği üzere aşkla yapılan bir evlilikte nikâhın önemsiz olduğunu düşünenlerdendir:

‘Aşksız izdivaç, nikâhsız birleşmeden zinadan farksızdır. Aşkın ahlak değeri nikâhınkinden kat kat üstündür. Çünkü aşk sadakatin garantisidir. Nikâh bu emniyeti hiçbir zaman vermez. Nikâhsız sevişenler arasında ihanet görülmemiştir. Fakat aşksız ve nikâhlı çiftler arasında ihanete kadar, her çeşit ihtilaf 6.hukukun dosyalarını tıka basa doldurmaktadır’ (Safa, 2016, s. 149).

Aşkın ahlaka uygun değerini nikâhınkinden kat kat üstün gören yazar, aşkın daha sadakatli olduğunu düşünenlerdendir. Nikâhsız sevişenler arasında ihanet görülmediğine inanan yazar, fakat aşksız ve nikâhlı çiftler arasında ihanete kadar, her çeşit durumların olduğunu belirtir.

1924 yılında yayımlanan, Çanakkale Savaşı’nın bitmesiyle başlayan Mütareke Dönemi’nde geçen Mahşer romanında ise Peyami Safa’nın sözcüsü konumunda olan kişi Kerim Bey’dir:

Peyami Safa, kendisi gibi bir muharrir ve roman yazarı olan Kerim Bey’i sözcüsü olarak kullanır. Onun üzerinden ülkenin içinde bulunduğu durumu sorgular, tespitlerde bulunur. Canlı bir kişilik

özelliği göstermeyen Muharrir Kerim Bey, fikri muhtevanın aktarılması amacıyla kurgusal dünyada var olur. Kültürlü ve aydın bir kişilik olan Kerim Bey, sıradan bir yazar değil, herkesin tanıdığı, sevdiği ve beğendiği biridir (Bayram, 2021, s. 74).

Yazarı temsil ettiği düşünölen hikâyeci Kerim Bey, kadınlara bakışı çıkarıcı olan bir aydın profili çizmektedir. Hemen her romanında sözünü ettiği konularla ilgili düşönceleri ikinci ya da üçüncü dereceden bir kişinin ağzından veren Safa, bu romanda da o dönemdeki fikirlerini Kerim Bey'in ağzından söylemiştir. Kerim Bey, olaylardan doğrudan etkilenen biri olmayıp dışarıda kalan bir kişidir. Romanın başkişisine bilgi aktarır, öğütler verir. Başka bir özelliği yoktur. Bir aydın olarak başı sıkıştıkça başkişi Nihad'ı aydınlatır. Kadınlara bakış açısı menfaatperverdir. Nihad'a kendisine ilgi duyan iki kadını da oyalamasını, onlardan yararlanmasını söyler: "Toplumdaki aksaklıklar üzerine ahkâm kesen bir aydının doğrudan uzak bu anlayışı onun kişiliğinin olumsuz bir yanı, dolayısıyla da yarı aydınlığının göstergesidir" (Güneş, 2005, s. 202). 1896 doğumlu olan Nihad ise yirmi altı yaşlarındadır. Babasının bütün akrabaları saraya mensup olan Nihad, on iki yaşına kadar Bostancı, Fenerbahçe ve Kadıköy'de yaşayan bu akrabalar arasında büyöür. II. Meşrutiyet'ten sonra birçok servetler ile beraber ünvanlar da mahvolduğundan, anne ve babasının ölümlüyle de birlikte Nihad, o güzel zengin âlemlerden uzak kalır. Ara sıra bazı kibar cemiyetlere davet edilse de sonrasında bu cemiyetlerden mahrum kalmıştır.

Önce Darüşşafaka'da okuyan Nihad, eğitimine Darulfünun'un edebiyat şubesinde devam eder. Birinci Dünya Savaşı'nın çıkmasıyla önce Kafkas Cephesi'ne giden Nihad, bir sene sonra da Çanakkale'ye sevk edilir. Çanakkale'de üç defa ateş hattında savaşır. Omzundan yaralanır. Önce karargâhın hastanesinde ameliyat edilir. Ardından baştabip, ordudan ihracını ister. Nihad, romanda askerlikten mezun gözökmektedir. Mezuniyeti bitince yeniden muayene olacaktır, o zaman ihraç kararı tatbik edilebilecektir.

Üç sene sonra İstanbul'a dönünce devlet kapısında iş bulamayan Nihad, pahalı bir yazıhanede Seniha Hanım adlı bir kadınla tanışır. Seniha Hanım, kurnaz ve şuh bir kadındır. Çocukken anasız babasız bir besleme olan Seniha, on dört yaşına kadar ihtiyar bir kadının yanında büyöür. O ölünce, bir şehbenderin yanına girer. Bu adam önceleri Seniha'ya bir baba şefkatiyle bakar, fakat yavaş yavaş genç kız olgunlaşınca kıza meftun olur. Seniha ile şehbenderin zevcesi arasında bir rekabet yarışı başlar. Müsabaka, şehbenderin hastalıklı ve saf zevcesinin

aleyhine neticelenir. Bir müddet sonra ölen zevcenin yerine Seniha geçer ve Besmele Seniha on yedi yaşında koca evin hanımefendisi olur. Kocasının itimadını kazanır. Fakat kocası onu iffetli zannetmektedir: “Kocasının o kadar itimadını kazanmıştı ki zavallının gözü önünde birçok erkeklerle münasebette bulunduğu hâlde, şehbender Seniha’yı eski zevcesinden fazla afif zannetmişti” (Safa, 2021, s. 79). Seniha Hanım, romanın olay örgüsünde Mahir Bey ile evlidir. Mahir Bey, Abdülhamid’in eski mabeyincilerinden birinin oğludur. Kocasının bütün işlerini çeviren Seniha Hanım’dır. Zevcinin bütün arkadaşlarını, tanıdıklarını o idare eder. Yazıhaneyi, evi, parayı o çevirir. Ortaliğa hâkim, cesur bir kadındır ve “yezid” bir mizacı vardır.

Perizad isimli kızlarının yanı sıra evde yaşayan Muazzez isimli bir kız daha vardır. Mahir Bey, Muazzez’in annesinin dayısının oğludur. Bahsi geçen mabeyinci, Muazzez’in büyük annesinin kardeşi olduğu için, Mahir Bey de Muazzez’in annesinin dayısının oğlu olmaktadır. Mabeyinci, II. Meşrutiyet’ten sonra birdenbire hastalanır. Mallarının hepsini bir tek oğlu Mahir Bey’e bırakmak istemez. Hemşiresinin kızına, yani Muazzez’in annesine de biraz miras bırakmayı arzu eder. Nekahet hâlindeyken Beyoğlu’ndaki büyük apartmanın ferağ ilmühaberini yaptırır. Muazzez’in annesini de yanına alır. Hasta hasta da olsa mülkünü bu hanıma bırakır. Takrir verilir fakat yeni tapu senetleri yapılırken mabeyinci vefat eder. Oğlu Mahir Bey ise alavere dalavere ile ne yapar yapar ilmühaberini ve kâğıtları ortadan kaldırır. Muazzez’in annesinin olan apartmanın üstüne oturur. Muazzez, henüz çocuk yaştadır. Genç kızın annesi, bu meselenin kederinden vefat eder. Muazzez, yalnız kalır, Mahir Bey ise onu yanına alır.

Seniha Hanım, on bir yaşındaki kızı Perizad’a ders vermesi ve ticari işlerinde kendisini kullanmak amacıyla Nihad’ı işe alır. Nihad, bir süre sonra Seniha Hanım’ın hakiki gayesini anlar:

Onun kendisini bu apartmana çağırışındaki maksatlarının da kolayca anlaşılacağına emindi. Herhâlde kendisinin alçakça bazı teşebbüslere bulaştırılacağını da anlıyor. Böyle düşündükçe bu ailenin insanlarına karşı iğrendirici şüphelere düşüyor, kendi kendine söyleniyordu: ‘Hay Allah cezasını versin, çattık!’ (Safa, 2021, s. 74).

Nihad, daha işe başlamadan, işvereni tarafından Perizad’ın doğum günü partisine davet edilir. Nihad’a bu doğum günü daveti, Perizad’ın yeni muallimine

ısınmasını sağlamak kastıyla yapılır. O, her ne kadar küçüklüğünden cemiyet hayatına aşinalığı olan bir kimse olsa da doğum günü partisindeki cemiyet ona “acayip” görünür. Çünkü Nihad, “İstanbul’da ‘sosyete’ dedikleri şeyin bir lâhana biber turşusu gibi karışık olduğunu” bilmemektedir (Safa, 2021, s. 46). Bu partide diğer davetli ve ev sahiplerine katılarak şarap içer. Diğer taraftan da etrafını hayretle seyreder.

Seniha, Mahir Bey ile yeni evliyken iki ay geçmeden kocasını aldatmış bir kimsedir:

Üstüne başka erkeklerle korteye başlar. O zaman Mahir Bey, zevcesinin fazla şuh bir kadın olduğunu bir kere daha anlarsa da onu boşamaz. Çünkü Mahir Bey iş ve para adamıdır. Kadın meselesine çok ehemmiyet vermediği için zevcesinin bu şuhluğundan istifade etmeği bile düşünür! Nitekim de eder. Salonuna en nüfuzlu büyük hükümet memurlarını çağırır. Bunların Seniha’ya karşı zaaflarından istifade ederek kendi dalaveresine, çıkarına bakar (Safa, 2021, s. 60).

Yani Seniha Hanım ile Mahir Bey’in evlilikleri açık bir evliliktir. Mahir Bey, kârlı bir iş, bir plan kurdu mu, o işte hangi erkeği kandırmak isterse zevcesini araya koyar. Seniha’nın ilk eşi şehbender, onun kendisini aldattığını öğrenince Seniha’yı boşar. Balkan Harbi sıralarında cereyan eden bu meseleden sonra, Seniha’nın Mahir Bey ile evlendiği görülür: “O zaman Seniha, kâh becerikli bir erkek, kâh da şuh bir kadın tavrıyla Mahir Bey’i sık sık ziyaret eder, evde gece bile kalırmış. Mahir Bey, kendi siyasi ve ticari işlerinde böyle bir kadının pek faydalı olacağını kestirerek onu derhâl nikâhla almıştı” (Safa, 2021, s. 79). Seniha Hanım, hükümetin gazetesinde başmakaleler kaleme alan, aynı zamanda da mebus olan Alâaddin Bey ile de açık bir ilişki yaşamaktadır. Alâaddin Bey, genç kızları kandırmaya özenen, keyif ehli, sarhoş, hırslı, hükümet kuvvetiyle Cihet-i Askeriye’nin vagonlarını, ticari mallarını, mali müessese işlerini ele geçiren, kazandığı parayı doymak bilmeyen hayvani etine yediren bir adam olarak tanıtılır. Tamamen maddi menfaat üzerine kurulu olan bu ilişkide Seniha Hanım, kocasını maddi açıdan iyi bir duruma getirebilmek için Alâaddin Bey’in yetkisini kötüye kullanmasını ister ve başarılı da olur. Mebusun, kocasına ait malları Merkez-i Umûmî’ye aitmiş gibi göstermesi için ve başka yolsuzluklar adına onunla bir ilişki yaşamaktan çekinmez. Doğum günü partisinde, Seniha Hanım’ın ve Mebus Alâaddin Bey’in bir odaya çekilerek yakınlaşmaları ve konuşmaları romana şöyle yansır:

Genç kadın, birdenbire ağır tavırlarını bırakarak Alâaddin Bey'in boynuna sarıldı ve gürültülü iki bûse ile onu öptü:

-Bana karşı daima nazik bir adamsın. Şimdi hemen buradan çık ve yarın iki buçukta beni bu odada bul! Sana çok güzel görünmeye çalışacağım.

Alâaddin Bey, yakın bir ümitle sabırsızlanarak onu kucaklamak istiyordu, fakat Seniha ayağa kalkarak biraz evvelki âmirane tavrını aldı:

-Deli olma, şimdi sırası değil, hemen dışarı çık! (Safa, 2021, s. 52).

Bu sahnenin yaşanması sırasında odada bulunan, fakat Seniha ve Alâaddin tarafından fark edilmeyen iki kişi vardır: Nihad ve Muazzez. Nihad ile Muazzez, balkonun penceresinin kenarına büzülmüş bir şekilde bu sahneyi titreyerek seyredeler. Nihad'ın bütün idrak melekeleri kaçar, adeta aptallaşır. Bu sahneye bir türlü anlam veremez: "Bu kadın, kendisine bir abla gibi şefkatli davranan kadın, ilk bakışta gayet vakur, ciddi, ağır duran kadın, birdenbire, gözlerinin önünde ne adileşivermişti!" (Safa, 2021, s. 52). Nihad, üç senedir meğer biz kimler için harp edip durmuşuz diyerek hayretler içinde kalır.

Nihad, Seniha Hanım'ın bu tavrını adi olarak değerlendirirse de Seniha Hanım, kocası Mahir Bey'in gözünde başardığı bu işler nedeniyle çok yüksektedir. Alâaddin Bey'den istifade eden Seniha Hanım'ın, Alman askerlerinden de alacağı vardır. Bunu için dişiliğini kullanacaktır. Kocasına başarılarını şöyle anlatır:

-Hat komiseri bu karta itiraz edemez. Fakat Almanların da imzalarını almak lazım!

Kadın, aynanın içinde kocasına bakarak omuzlarını silkeledi:

-Onlar kolay.

-Emin misin?

-Tabî canım... Aptal herifler... Türk kadınlarına bitiyorlar. Ben onların imzalarını değil canlarını alırım.

Mahir Bey o zaman zevcesinin yarı çıplak vücudunu seyretti ve güldü.

Seniha Hanım da aynada kendi vücuduna bakıyor, daha fazla bir gururla devam ediyordu:

-Alâaddin'den bu kartı iki buseye aldım.

Mahir Bey, omuzlarını silkeledi:

-O aç gözlü bu kadarla kalmaz ya... Ne ise... Vagonların dördü de kurtuldu. En aşağı on iki bin lira (Safa, 2021, s. 53-54).

Mahir Bey, mebus Alâaddin Bey'in Seniha'ya bazı kabaca iltifatlarına da aldırmayan bir kimsedir.

Seniha Hanım, işe aldığı Nihad Bey'e karşı da rahat bir tutum sergiler. Eve gelen Nihad'ı yatak odasına çağırır, onu karyoladayken karşılar. Nihad Bey'in özellikle dikkat ettiği ve rahatsız olduğu nokta ise Seniha Hanım'ın ayaklarının çıplak oluşudur. Seniha Hanım'ın çekinmez ve sakınmaz tavrı onu şaşırtır:

Ve gözleri parlayarak, telaşla karyoladan atladı, çıplak ayaklarıyla Nihad'a doğru koştu.

Genç adam, onun yataktan bu deli sıçrayışına titremeden bakamadı: Ne acayip kadın bu? Hiç mi hiç utanmıyor! Nihad apartmana ilk geldiği gün de onu böyle ayakları çıplak, pervasız görmüştü. Fakat manzara bu sefer daha çıplak, daha pervasızdı (Safa, 2021, s. 70).

Nihad, her ne kadar romanda etrafındaki kurnaz ve şuh hareketlere, ahlaki zaafılara karşı olumsuz bir tavır takınıyor gibi gözükse de o, nefsinin kulu ve esiri olmaktan kurtulamamış bir kimse olarak okuyucunun karşısına çıkar. Seniha Hanım'ın vadettiği müphem saadetlerin hülyası, kısa zamanda Nihad'ın ruhunu da kuvvetle saracaktır:

Hemen, gencin gözleri önünde pembe ve parlak, canlı ve güzel, etli, şehvetli, kıvrak, oynak, genç, dinç bir kadın hayaleti uzandı. Bu kadın ona her şey verecekti; aşk, para, itibar; bu kadın onun önüne kendi vücudunu, kendi servetini, kendi şerefini seriyordu. Niçin? Elbette bir hizmet mukabili. Fakat ne olursa olsun, memlekete ve fazilete lüzumu kadar hizmet eden Nihad, mantığının ısrarına rağmen, bu vaadlere karşı bir incizab duydu (Safa, 2021, s. 74-75).

Seniha Hanım, bir müddet sonra Nihad'ın evdeki genç kız Muazzez'e meylettğini fark eder ve Muazzez'i ondan uzaklaştırmak için çareler arar. Bulduğu çare ise zaten Muazzez'e de meyli olan Alâaddin Bey'i Muazzez ile evlendirmektir. Bu isteğini Muazzez'e açtığında ise şu karşılığı alır: "Metresi olduğun adamın ben zevcesi olamam. Hep sizin menfaatleriniz için servetimi feda ettim, gençliğimi de veremem" (Safa, 2021, s. 94). Alâaddin Bey de bu

izdivacı istemektedir. Bunu Seniha Hanım'a şöyle ifade eder: “-Seninle artık alıp vereceğim kaldı mı ya, şekerim, şimdi sıra bu küçük hanımda!” (Safa, 2021, s. 121). Muazzez'e âşık olan Nihad ise bu haberi aldığı anda çok öfkelenir ve bu insanların hayat tarzını sorgulamaya başlar. Bu insanlar neden yaşamaktadırlar? Hayattaki gayeleri nedir? Bu geliş niye, bu gidiş niye, bu akış nereyedir? Bu soruları sorduğunda, Seniha Hanım, Mahir Bey ve Alâaddin Bey'in nefisleri için yaşayan, nefislerinin kulu olmuş kimseler olduklarını fark eder. Mebus Alâaddin Bey, Mahir Bey'in karşısında Seniha Hanım'a “Haydi cicim... şöyle... keyifli bir alaturka hava çal bakayım! Çal sevdiceğim çal! Çal! Güzelim çal!” (Safa, 2021, s. 120) dediğinde Mahir Bey, “gık bile” demez. Hâlbuki bu tavır karşısında Nihad, Mahir Bey'in kanepeden fırlayarak mebusun üstüne yürüyeceğini zanneder. Ancak Mahir Bey, yattığı yerde zihni hesaplarla meşguldür. Bu acayip durumu Nihad şöyle ifade eder:

-Ne biçim insanlar bunlar?... Ne acayip mahlûklar! Bunların mefkûreleri nedir? Ne için yaşıyorlar? Vatanları yok, vicdanları yok, Allah'a da, güzelliğe de, fazilete de inanmıyorlar, bunu anladık, peki?... Para için mi yaşıyorlar? Servetin hududu yok mu? Debdebe için mi yaşıyorlar? İstanbul'da bunun fevkinde hangi saltanat var? Hayır... Bunlar için değil hayır, ne vatan, ne vicdan, ne Allah, ne güzellik, ne para, ne debdebe, ne saltanat için, hayır, hiçbiri için değil. Fenalık için, yalnız günah işlemek, yalnız başkalarının ıstıraplarına bir zebani istihzasıyla çirkin çirkin gülmek için, rezaletlerin gübresinde iğrenç bir taaffünle pişmek için yaşıyorlar (Safa, 2021, s. 95).

Her ne kadar Nihad böyle düşünse de ara sıra romanda ortaya çıkan ve yazar Peyami Safa'yı temsil ettiği düşünülen hikâyeci Kerim Bey, Nihad'ın karşısına çıkarak Mahir Bey ailesinin ne kadar “uyanık” olduğunu sitayişle anlatır. Ona göre, ahlaki telakkiler hurafelerden ibarettir ve bu aile bu hurafelerden kendisini kurtarmıştır:

Karılarını bu işlerde kullanan üç dört tip daha tanırım. Bir tüccar daha vardı. Karısı güzel bir İslav'dır. Her suistimalde bu kadının parmağı bulunur. Nazırlarla, saray adamlarıyla yatar. Âşıklarını evine bile alır, kocası aldırılmaz. Sizi ve beni böyle züğürd bırakan üç beş ahlaki telakkimizdir. Herif bu hurafelerden kafasını kurtarmış, işlerini tıklarına koymuş. Gidiyor (Safa, 2021, s. 103-104).

Aslında Mahir Bey ailesi, nefislerinin kulu olmuş, nefisleri için yaşayan kimselerden oluşsa da o yıllardaki yazarı temsil ettiği kabul edilen hikâyeci Kerim Bey, insanı kötülüğe sürükleyen, öfke, hırs ve şehvet gibi kötülüklerin kaynağı olan nefs-i emmareyi över. Nefs-i emmarenin, ruhun düşmanı olmadığını iddia eder:

Seniha'ya gelince, bu kadının çocukluğu da şimdikinden beterdir. Bülûğundan itibaren sevitabîleriyle yaşamağa başlamış. Zekâmızı, ahlak gibi sevitabîlerimizin aleyhine kullandığımız vakit hayatı kazanamayız. Bilakis cinsi temayüllerle zekânın istikameti birleşirse muvaffakiyet yüzde yüzdür. Zengin kokotların dehâsi, yahut kadının şahsiyetinde tevehhüm edilen şeytani ruh bundan ileri gelir. Ahlakçılar, cemiyetçiler yanlış bir nazariye olarak zekâyı sevitabîler aleyhine kullanmışlar. Bu fikrin menşei dinlerdir. Nefsi emmareyi ruhun düşmanı sanmışız. Tabîi kuvvetlere karşı aklî harp açmışız. Zekânın bile sevitabî olduğunu bilmiyoruz (Safa, 2021, s. 104-105).

Tüm bu yaşananların üstüne Nihad, apartmandan Muazzez'i kaçırmaya karar verir. Anlaşırlar. Ancak birinci gece nereye gideceklerini tayin etmemişlerdir. Gece vakti otelden başka gidilecek bir yer yoktur ve Muazzez ile aynı odada kalmak durumundadırlar. Nihad, gece vakti Muazzez'i apartmanın önünde beklerken nefsanî hayallere kapılır:

Nihad bir oteli göz önüne getirdi: Şüphesiz Muazzez'le bir odada bulunacaklar! Hımmmm.. haritada bu da yazılı. Genç kızın 'rabitamız meşru olacak!' diye evvelce koştuğu şartı hatırlayarak kendi kendini güldürdü: 'bu vakit de imam efendi bulunmaz ya...' diyordu. Bir kısık kahkaha attı. Bazı hülyalar içini gıdıklamağa başlamıştı! (Safa, 2021, s. 128).

Nihad'ın içinden geçen bu şehavat dolu düşünceler ileriki günlerde arkadaşlarının da yardımıyla iyice açığa çıkar. Altı kişilik kalabalık bir arkadaş grubuna sahip olan Nihad, arkadaşısı Necdet'in Bağlarbaşı'ndaki bahçe içindeki evine Muazzez ile birlikte davet edilir. İki araba toplam sekiz kişi, bu eve doğru

yol alırlar. Necdet, aşkın gayesinin ten zevki ve şehvet olduğunu düşündüğünden arabada giderken arkadaşına şu soruyu yöneltir:

-Kuzum.. Bu Muazzez, iyi kız, hoş kız ya, dediğiniz gibi hâlâ anadan doğduğu gibi mi? Nihad'la...

-Hayır, daha bir şey yok, Nihad onu seviyor canım, öyle şeyler düşünür mü?

-Ne demek? Aşkın başka gayesi var mı?

-Aşkın gayesi o mu?" (Safa, 2021, s. 163).

Bu konuşmanın üzerine Bağlarbaşı'ndaki evde Nihad ile Muazzez için bir oda hazırlanır. Altı genç Muazzez'i ikna etmeye çalışırlar. Kendilerine göre bu çifte hoş bir "sürpriz" yapmışlardır. Ancak Muazzez, rabitanın meşru olmasını yani şer'-i şerife uygun olmasını ister. Ancak bu altı genç erkek farklı düşünmektedir:

Biliyoruz ki, siz Nihad'la rabitanızın meşru olmasını istiyorsunuz. Fakat.. rica ederiz.. gençlik ve aşk kaide tanır mı? Hem de.. daha açık söyleyeyim: imam efendinin mutlaka lüzumu mu var: en meşru rabitalar için iki şahit kâfidir. Biz altı kişiyiz ve Nihad'la sizin aşkınızı ve ebedî rabitanızı burada biz, Allah'ın emri, peygamber'in kavliyle tasdik ediyoruz! (Safa, 2021, s. 170-171).

Kendilerine itiraz eden çifte bu altı genç hemen tehdide başlarlar. Eğer bu teklif kabul edilmezse cebir kullanacaklarını söylerler. Üç genç Muazzez'i, üç tanesi de Nihad'ı kucaklayarak bir anda birer yastık gibi havaya kaldırır ve hazırlanan odaya taşırlar. Kapıyı da üstlerine kilitlerler. Nihad'ın burada cüzi iradesini kullanarak bir tercih yapması gerekmektedir. Ya nefsinin sözünü dinlemeyerek onu zapt edecektir ya da nefsine tüm hürriyeti verecektir. O, ikincisini tercih eder: "O hâlde, bir ibtilâ giren arzuyu meçhul bir istikbal hesabına zapt etmek mi yoksa bütün meyelânlara âşik oldukları hürriyeti vermek mi lazım? İkincisini tercih etti" (Safa, 2021, s. 172). Zina gerçekleşikten sonra Muazzez'in şiddetli arzusuyla bir nikâh kıyılır. Arkadaşları ise Nihad'a gülerler:

-Bu asrî izdivaç: evvela zifaf, sonra nikâh.

Nihad cevap verdi:

-Asrî izdivaçlarda nikâh da yoktur!" (Safa, 2021, s. 173).

Nihad'a göre, bu nikâh akdi gerçekleşmemiş olsaydı, asıl o zaman asri bir izdivaç kabil olacaktı.

Muazzez ve Nihad nikâhlanırlar fakat Muazzez, paraya, debdebeye, içtimai hayat ve lükse alışkın ve meyilli bir kimsedir. Genç kadın; ipek, elektrik, çiçek ve lavanta kokusu içindeki apartman hayatından sonra kendince can sıkıcı bir hayatın içine düşer. Aslında Nihad ile Muazzez arasında hayatı algılayış anlamında farklı telakkiler vardır. Başlangıçta bu tezatlık ve çarpışma aralarındaki aşkı çoğaltıyor gibi gözükse de sonradan birtakım sıkıntılar zuhur edecektir. His ayrılıkları yüzünden aşk ateşleri başlangıçta körüklense de sonrasında sönmeye yüz tutacaktır. İlk adımda ikisi de aşklarını ebedî zannederler. Bu vehmin tadı içinde mest bir şekilde yaşarken hayat denilen mücadeleyi unuturlar. Paraya ihtiyaçları vardır. Para kazanma konusunda sıkıntı yaşarlar ve Emine Hanım adlı bir kadından faizle borç almak zorunda kalırlar. Ancak bir zaman sonra faizli borcu da ödeyemez hâle gelirler. Emine Hanım, bu noktada evli olan Muazzez'e şöyle bir teklif yapar: "Hınzır kadın. Şöyle yüzüme baktı baktı da: 'a kızım! Dedi, alık kocan para kazanamıyor! Bari sen uğraş da bul, çirkin değilsin' demez mi? Ben ne hâle girdim bilmiyorum, hiç sesimi çıkarmadım. Arkasından ne dese beğenirsin: 'eğer sen istersen ben seni sıkıntıdan kurtarırım,' dedi" (Safa, 2021, s. 189). Tüm bu yaşananlardan sonra Muazzez, ilginç bir şekilde Seniha Hanım'ı özlemeye başlar. Nihad ise Muazzez'in bu özlemine eski hayatı özlemesine bağlar. Seniha Hanım, bir gün Muazzez'i apartmana geri dönmesi için çağırınca işin rengi değişir ve iki genç arasında sıkıntı baş gösterir. Muazzez, apartmana geri döner. Bu durum Nihad'ı intihara sürükler. Nihad, son anda kendi gayretleri ile ölümden kurtulur. Sonra Kerim Bey'den yardım alan Nihad, Muazzez'in kendisine dönmesiyle bunalımdan kurtulur.

5. Son Yıldız

Vakit gazetesinde 1926 senesinde tefrika edilen ve 1927'de basılan Son Yıldız'da, Avukat Şefik Nuri ile yirmi beş yaşındaki genç zevcesi Perran'ın açık evlilikleri anlatılır. Bu romana çok kıymet veren Mehmet Rauf'un dergilere verdiği anket cevaplarından anlaşıldığına göre, kendisi Türk edebiyatında bir başyapıt olarak kabul edilen Eylül isimli romanını tahtından indirip yerine Son Yıldız'ı getirmeye çalışmaktadır (Sezen; Günay- Erkol, 2021, s. 16-17). Son Yıldız, açık evlilik denen şeyin bariz bir şekilde, fütursuzca yaşandığı bir roman olmakla beraber, iç kapağındaki alt başlığı ile de dikkat çeker. Okuyucuya "Büyük Aşk Romanı" alt başlığı ile takdim edilen eser, hakikatte büyük bir shehvat

romanıdır. Romanda en pis, en murdar şeyler hep “aşk” kelimesiyle ifade edilse de yaşananlar tamamen “şehvet” kaynaklıdır.

Roman, “ilerleyen yaşı nedeniyle sevdiği genç kadını daha fazla elinde tutamayacağından korkan ve kıskançlığın pençesinde debelenen bir erkeğin etrafında” gelişir (Sezen; Günay-Erkol, 2021, s.7) Annesinin isteği üzerine “beceriksiz, böbürlenmeyi seven, bayağı vicdanlı, namusu beş para etmez” biri olarak tanıtılan Şefik Nuri ile evlenen Perran, evlendikten beş sene sonra Şehrâh gazetesini sahibi ve başmuharriri Fahri Cemal ile tanışır. Fahri Cemal, roman yazarı Mehmed Rauf'u temsil etmektedir. Fahri Cemal'in yaşadıklarının bir benzerini Mehmet Rauf da kendi hayatında yaşamıştır. Kendinden yirmi beş yaş küçük biriyle ilişki kuran Fahri Cemal gibi Mehmet Rauf da 1926'da üçüncü evliliğini kendinden yirmi sekiz yaş küçük olan Muazzez Hanım'la yapmıştır. Mehmet Rauf'un kendi hayatında hissettiklerinin birebir yansıması, romanda Fahri Cemal üzerinden verilir. Bu romanı kaleme almaya başladığında henüz Muazzez Hanım ile evli olmayan Mehmet Rauf, evliliğini yaptıktan on beş gün sonra kısmi felç geçirir: “Bu ilk felç yazarı sağ kolunu kullanamaz duruma getirir; konuşmakta ve yürümekte de güçlük çekmektedir. Böylece eşi Muazzez Hanım, Mehmet Rauf'un ‘sağ kolu’ olur. Son Yıldız, yazarın bu sağlık sorunlarıyla bezeli geç yazarlık yıllarının ilk romanıdır” (Sezen; Günay-Erkol, 2021, s. 9). Romandan, Perran ile Fahri Cemal'in ilişkilerinin dokuz aydır devam ettiği anlaşılmaktadır. Fahri Cemal'i henüz tanımadığı beş sene zarfında, Perran'ın evliliği çok sıkıcı geçer. Sosyete hayatına özenen Perran, zevk ve sefahat hayatına karşı bir iştihak duymaktadır:

Daha geçen baharda kocasıyla bu hayata ne kadar uzaktılar. O zaman gazetelerde bu yeni hayat havadislerini, çay ve balo âlemlerini, okuyup ötekenden berikinden tafsilatını işittikçe dalgaları arasında şınaverlik için dünyaya geldiğine emin olduğu bu parlak zevk ve sefahat hayatına karşı ihtiras-perver kadınlığının bütün hasreti, bütün iştihakıyla içi sızlar ve bu emelleri kocasının refakatindeki fakir hayata gömmek mecburiyeti ona pek acı gelirdi (Mehmet Rauf, 2021, s. 27).

Üstat olarak da anılan Fahri Cemal, elli yaşındadır. Perran'ın Şefik Nuri ile açık bir evlilik yaşaması, Fahri Cemal'i rahatsız etmez. Hatta o, yaşı nedeniyle Perran'ın gençlere bağlanacağını önceden tahmin ederek kendisini açık bir ilişkiye de hazırlamış biridir. Yani, kör ve sağır olmayı daha doğru bulmaktadır. Üstelik, Perran'ın kendisini tercih etmesini bir lütuf olarak görür. Elli yaşına

gelmiş bir adam olmasına rağmen, o “nefis genç kadın vücudunu” vermekte beraber “bu vücudun” leziz aşklarını da ona tattırmıştır. Bu yüzden, kör ve sağır olmakta bir beis yoktur:

Biraz, kör ve sağır olsa... Kendisinin artık iddiaya hakkı olmayan ihtiyarlığına göre bir tarz-ı hareket, müsait ve müsahil bir yavaşlık, bir yumuşaklık gösterse... Görünmeyen şey bilinmemiş, bilinmeyen şey ise mevcut olmamış değil midir? Böylece kendisi ihtiyar hayatında zevkini ve rahatını, âdetlerini ve keyfini bozmamış, kadın da aşklarına devam ederek kendi saadetine çalışmak imkânında bulunmuş olmaz mı? Bahusus bu vaziyette olan ihtiyarların ne ilki ne sonu olacaktır (Mehmet Rauf, 2021, s. 111).

Fahri Cemal, hakiki ve daimî zevkin kadının vücudundan toplanılan temas katreleri olduğunu düşünmektedir. Kalbi işe sokmak doğru bir şey değildir. Mümkün olduğu kadar güzel vücutlardan, muattar sinelerden zevk toplamak gerekir. Hayat, kadın vücudundan ibarettir:

Hayat bir şey midir? Kendi kendine aşksız, kadınsız yaşamının ne kıymeti vardır? Ona bütün şiirini, bütün cazibesini bütün vecdini veren sevdiğimiz kadının tebessümü, sevdiğimiz kadının aşkı, sevdiğimiz kadının vücudu değil midir? Bir kere hayatın bu çukurunda kaymaya başlamış olan bir adam, artık etrafında çiçek ve tebessüm namına ne bulursa sormadan, aramadan, şükranla kabul etmeli, tebcil ile teşekkür etmeli değil midir? (Mehmet Rauf, 2021, s. 322).

Böyle düşünmenin, kendisi gibi zamanı geçmiş, iddiası sönmeye mahkûm olmuş biri için akıllıca ve muvafık bir tavır olduğu kanaatindedir. Kendisi ihtiyardır ve idare edilmeye muhtaçtır: “Eğer para için, eğer lüks için ihtiyarlara ihtiyaç varsa, lüksü sefahati aşka tercih etmek istiyorlarsa ihtiyarları idare etmek lazımdır değil mi?” (Mehmet Rauf, 2021, s. 113). Fahri Cemal, bir gün genç sevgilisini yine genç kollara teslim etmek zorunda kalacağını bilmektedir:

Bugün, yarın olmazsa, elbette yakın bir diğer gün, onu böyle yabancı kollara bütün bütün terk ve başka aşklara kâmilten teslim etmek lazım gelmeyecek miydi? Bugün vakıa elli yaşının bütün mehabet ve kuvvetiyle hâkimdi, fakat yarın, öbür gün, yaş ilerleye ilerleye onu ezmeyecek miydi? Aralarında laakal yirmi beş senelik bir fark vardı. Haydi beş sene, hatta on sene daha dayansın,

bu fark mecburiyetiyle bir gün nasıl olursa olsun ona vedaya mecbur kalmayacak mıydı? (Mehmet Rauf, 2021, s. 29).

Fahri Cemal'e göre, bu genç, ateşli kalp ve vücut o vakte kadar sadakatle ve muhabbetle bekleyemeyecektir. Genç bir aşk onu çekip ayıracaktır. Fahri Cemal, bütün gençleri etrafında kurulmuş tehlike kapanları olarak görür, onlardan büyük bir korkuyla sakınır. Biri olmazsa öbürünün yahut diğer bir gencin mutlaka Perran'ı elinden alacağını bilmektedir.

Romanın daha ilk sayfalarında ikili arasındaki açık evliliğin etrafa nasıl tezahür ettiğine dair ayrıntılar anlatılır. Perran'ın kocasının rahatlığı şaşkınlık yaratmaktadır:

-Herif kadını az zamanda pençesine nasıl aldı yahu, diyordu; bakınız, ihtiyar kurt hiç çekinmeden zavallıyı Tokatlıyan'a tedansana kadar yalnız başına nasıl getiriyor! Kocası bunu görmüyor mu Allah aşkına?

(...)

'Avukat Şefik Nuri Beyefendi, karısının sayesinde üstadın kasasına nasıl yerleşti, kuruldu!' demelidir. Çünkü haydi Fahri Cemal Bey genç ve güzel bir kadına, avukat bey üstadın çek defterine kavuştu diyelim. Bu işte kadıncağızın ne kârı olduğunu ben anlamıyorum. Üstadın ak saçları mı yoksa ellilik vücudu mu?... Böyle yavru ve şayan-ı perestiş bir kadına bütün servetini ve bütün hayatını dünyada zevkle kim feda etmez ki? Hâlbuki bu tarafta Şefik Nuri ömründe görmeyeceği bir sefahat içinde çifte metreslerle ömür sürüyor (Mehmet Rauf, 2021, s. 24).

Şefik, eline geçirdiği paraları kadınlar uğrunda dört rüzgâra savurmakta, döküp saçmaktadır. Şaşırılmış bir hâldedir ve Beyoğlu kadınlarının aguşuna düşmüştür. Bu durum, Fahri Cemal'in de arzu ettiği bir şeydir. Bu sayede Şefik kendisine, sahayı bu kadar geniş bir müsaade ile takdim edebilmektedir. Şefik Nuri'nin bu tavrı, romanda "peşkeş çekmek" fiiliyle aktarılır: "Evvvela kocasının pek cömert bir ikramla peşkeş çektiği Perran'ın müstesna hüviyetini bir anda takdir etmekle beraber ilk haftalarda derin tereddütler içinde yuvarlandı. Ciddi olarak veda etmiş olduğu aşk hayatına, bilhassa ellisine ayak bastığı bu günde tekrar avdetten korkuyordu" (Mehmet Rauf, 2021, s. 58). Şefik Nuri, ayda birkaç yüz lira fazla almak suretiyle gözünü kapatmış ve sesini kesmiştir. Romanda Şefik Nuri'ye de söz veren yazar, olaylara onun bakış açısından da bakılmasını arzu

eder. Şefik Nuri'ye göre Perran, evliliklerinin ilk günlerinde zaten her hâliyle fuhuş ve sefahat hayatını arzu ettiğini belli etmiştir:

Ben senin namuslu bir fazilet muhitinde yaşamaya layık olmadığını anladığım içindir ki seni orada terk ve ihmal etmiştim. Benimle fakirlik içinde namuslu yaşamaktansa fuhuş ve sefahat içinde ömür sürmek istediğini her sözünden her tavrından anlıyordum Islahın kabil olmayacak kadar rezil ruhlu olduğundan seni öylece bırakmıştım (Mehmet Rauf, 2021, s. 430).

Şefik Nuri, “güya” Perran'ın kocasıdır. Apartman komşuları Neriman Hanım, bu konuda şunları söyler:

-Şefik Nuri evvela bir koca değildir ki öyle olsun. O, bir korkuluk, bir koca soytarısı... Asıl koca beriki... Yani Üstad'dır. İşte ne zamandan beri aynı apartmanda otururuz, her gün gece gündüz beraber yaşadık, apartmanlarının her umurunu ıçığına cıçığına varıncaya kadar bilirim. Şefik Nuri apartmanda nadiren tulu eder, haftada on günde bir kendine mahsus ayrı bir odada yatar. (Mehmet Rauf, 2021, s. 401).

Perran da kendisini Fahri Cemal'in karısı gibi hisseder. Resmen ve şeran değil de kendi hayalinde Şefik Nuri'den boşanır, Fahri Cemal ile evlenir. Bunun bu şekilde olabileceğine, imama gerek olmadığına inanmaktadır. Kendinin “kalp meyliyle” koca değiştirdiğini iddia eder:

“Evet, Şefik Nuri Bey'den boşandım, Fahri Cemal Bey'in karısı oldum. Böyle bir şey yapmak için mutlaka insanların sahte usul-perverlikleriyle sakallı imamların, şalvarlı muhtarların işe karışmalarını isteyecek kadar dar fikirli olmadığını zannedirim. (...) Vakıa bir sarıklı hocanın, bir şalvarlı muhtarın huzuruyla erkek değiştirmek saçma bir şeydir. Fakat ne yapalım ki yeni itimatların doğması ve kuvvet bulması için böyle kati hükümler ve mehîp şartlar lazımdır” (Mehmet Rauf, 2021, s. 420-421).

Perran'ı kabul eden ve onunla ilişki yaşayan Fahri Cemal, tamamen parasına güvenmektedir. Bu yüzden, romanın pek çok yerinde kendi kendine konuşur ve eğer Perran bu aşka, bu fedakârlığa rağmen kendisinden vazgeçerse onun pişman olacağını düşünür. Çünkü Fahri Cemal'e göre, bu lüksü ona temin edecek başka kimse yoktur. Bu hayatı ona başka hiç kimse veremez:

Evet, bütün bu salon, bütün bu sanat nevadiri, bütün bu debdebe, hep kendi aşkının mahsul ve semeresiydi. Bu serveti, bu nefaisi,

Perrancığın maddi manevi necabeti ve güzelliği mabedine takdim ve hediye etmiş ve hayatının saadetini bu mabede bütün servetini ve bütün ömrünü vakfetmekte aramış ve bulmuştu (Mehmet Rauf, 2021, s. 90).

Fahri Cemal'e göre, Perran'ı metreslerinin peşinden koşmaktan başka bir işi olmayan sefih ve serseri kocası gezmeye götüremez. Perran'ın bütün neşesi, bütün hayatı kendisinden ibarettir.

Dokuz ay öncesine kadar, Perran'ın kocasına kalsa onun kazandığı para ile ancak İstanbul tarafında orta hâlli bir hayat temin edilebilecektir. Hâlbuki, Üstad sayesinde Perran ne istese hemen tahakkuk etmektedir. Hatta Perran'ın bazı arzuları daha kendisi tarafından aşikâr edilmeden keşif olunup derhal tatmin olunmaktadır. Öyle ki her gün ve sürekli karı-koca gibi yan yana bulunan Perran ve Fahri Cemal, bu kısa zamanda birbirlerinin ne düşündüğünü ne hissettiğini keşif ve tahmin edebilecek bir kıvama gelirler:

Bu bir adamdı ki, kendisi hayatının felaketi olmak üzere gösterişçiliğine rağmen beceriksiz, temeddühlerine rağmen bayağı ve vicdanı, namusu beş para etmez bir adama hayatını bağlayıp bu esaret zilleti içinde İstanbul'un küflü bir rutubet ocağında gençliğini harap etmeye, gömmeye, her tebessüme, her neşeye, her saadete veda etmeye mahkûm bulunduğu bir zamanda tesadüfün ilahi bir cilvesiyle karşısında tulu etmiş ve sihir darbesi gibi bir anda onu, o sefil koca ile beraber en yüksek, en müzehhep bir saltanat şahikasına isad ve iclas etmişti (Mehmet Rauf, 2021, s. 197).

Perran romanda, kendi kalbini ve ruhunu değil de kendi “vücudunu doyuran” bir kadın olarak okuyucunun karşısına çıkar. Fahri Cemal'in Perran'ın hayatına girmesi, onun nefisini daha da azdırmış, şehvetini körüklemiştir:

Fahri Cemal ince, nazik ve müşikaf muamelatıyla, nezaket, mülayemet ve terbiyesiyle ona büsbütün başka numunede bir erkek görünmüş, genç kadın onun kollarında tanıdığı aşkı bir kadın için hayatta mukadder olabilecek en yüksek bir zevk olmak üzere telakki etmişti. Fahri Cemal'le geçen hayatı lüksü, sefahati, serveti ile kendini karıştırarak, zevki keyfi, şehveti, vücudunu doyuruyordu (Mehmet Rauf, 2021, s. 283).

En sonunda, Fahri Cemal'in korktuğu başına gelir ve Perran'ın karşısına Fuat çıkar. Yani metresi, Fahri Cemal'i aldatır. Fuat, otuz yaşlarında Perran'ın

kalbinin ilk heyecanı olarak tanıtılır. Sekiz sene evvelki ruhunun ilk aşkıdır. Anne ve teyze terbiyesi ile büyümüş Fuat, bir genç kız rikkatine sahiptir. Yirmi yaşına kadar bu şekilde yaşar, kız gibi büyütülür. Fuat, gerçekten Perran'ı "ilk kadın" olarak sevmiştir ve onu hiç unutmamıştır. Perran, on sekiz yaşındayken sevdiği Fuat'ı sekiz sene sonra karşısında görünce ne yapacağını şaşırır. Bir duygu karmaşası yaşar. Başlangıçta şöyle düşünür: "Bu çocuğu aşk denilen hisle sevmiyordu. Ancak maziden kalma bir incizabı vardı, sonra ancak onun sadakatine ve vefasına şükranla mukabele etmek istiyordu" (Mehmet Rauf, 2021, s. 204). Başlangıçta böyle düşünse de Fuat ile görüştüğü hisleri değişir. Kocasını zaten hiçbir dakika sevmemiştir. Fahri Cemal'e karşı ise şimdi hissettikleri bambaşkadır. Ona karşı, hasıl ettiği memnuniyetlerden ve temin ettiği neşelerden meydana gelen derin bir "şükran hissi"nden başka bir şey hissetmediğini fark eder. Fahri Cemal ile yaşarken saadet söz konusu değildir. Hâlbuki saadet, Fuat'la gerçekleşebilir. Zamanla Perran, Fahri Cemal'a soğuk bakmaya başlar:

Fahri Cemal... Evet, yüksek, kibar, derin bir adam... Fakat ne olsa, nasıl olsa hayatlarında imtizaç mümkün olmayan bir yabancılık, bir gayrılık, bir başkalık mevcut... Hiçbir zaman onunla bugün o kadar yabancı bir hayatla gezdiği hâlde de Fuat'la hissettiği kadar olsun sıcak bir yakınlık hissetmemiş, hissedememiş, daima gayri-kabil-i hulûl bir hâl bulmuştu (Mehmet Rauf, 2021, s. 214).

Tüm bu hislerin ardından Perran, Fuat ile buluşur ve onunla beraber olur. Nefsinin sözünü dinleyen ve şehvetinin esiri olan Perran, bu buluşmadan sonra Fahri Cemal ile Avrupa seyahatine çıkmak için rıhtıma doğru yol alır. Hissettikleri roman şöyle yansır:

Herhâlde ömrünün en nurlu, en müstesna, en ilahi bir gününü yaşadığını, bir taraftan mesut bir kuş gibi rengin semalarda uçmak için hazır, bahtiyar, nurlu bir seyahate çıkıyor, diğer taraftan bir kadın için şimdiye kadar mümkün olmamış, ilahi bir aşkın zevk ve şehvet-i aguşunun raşeleriyle lerzan ve sermest bulunuyordu (Mehmet Rauf, 2021, s. 238).

Bir süre sonra Perran'ın kendisini Fuat Bey'le aldattığını öğrenen Fahri Cemal, büyük bir darbe yer. Bütün hayatının semerelerini, hazinelerini Perran'a dökmüştür. Fakat o, kendisini aldatmıştır. Bunu idrak ettikten sonra Fahri Cemal, genel olarak tüm kadınlar için şu cümleyi kurar: "Bir kadın, bahusus bizim iptidai cemiyetimizde yalnız bir şehvet lahmesi, bir adaliyet canavarı

olmaktan başka bir şey midir?” (Mehmet Rauf, 2021, s. 369). Lahm, sözünü müennesleştirerek kullanan yazar, “lahm” kelimesinin “et” anlamına vurgu yapmaya çalışır. Böylelikle kadını şehvet ile beraber nesneleştirmiş olur. Kadın, bedensel ve baştan çıkarıcı bir mahluktan başka bir şey değildir. Kadın vücudu, erkeğe takdim edilmek için vardır. Kadın, bir şehvet mahlukudur:

Evet, tabii şimdi, ihtimal bugün olmazsa yarın, Fuat Bey’le mülakat vukuunda ona bakir bir vücut, hassas bir sine arz etmek elbette şayan-ı tercih bir saadetti. Kendi gibi ihtiyar, çürük, pejmürde bir sefile ancak layık olduğu iki üç parça dudak döküntüsü atılır, sonra vücut bütün haşmetiyle, bütün hırs ve iptilasıyla Fuat İlhami Bey’e takdim olunurdu (Mehmet Rauf, 2021, s. 380).

Fuat Bey ise Perran’ın, kocasına rağmen Fahri Cemal ile bir ilişkisi olduğunu ve buna kocasının da ses çıkarmadığını öğrenince başlangıçta Perran’dan tiksindir: “Böyle alçak bir koca ile birleşerek ihtiyar çapkınların sümüklerine bulanmaya, ancak para namına, lüks namına, debdebe ve tantana namına onların salyasıyla kirlenmeye razı olmak için, bir kadın ne kadar murdar bir tabiata, ne pis bir ruha malik olmalıydı” (Mehmet Rauf, 2021, s. 413). Fuat, Perran’ın kocası ile âşığı arasında muhteşem apartmanda sürdürdüğü hayatı öğrenir ve bunu onun yüzüne vurur. Diğer taraftan da Fahri Cemal, Perran’ı aşağılamakta ve yaptıklarını yüzüne vurmaktadır. Önce Fuat’a yalvaran Perran oradan sonuç alamayınca Fahri Cemal’e yalvarmaya başlar. Yüzünü gözünü Fahri Cemal’in dizine sürer. Bu yaklaşım karşısında Fahri Cemal şöyle düşünür: “Bütün genç kadınlar, şehvetlerine mağlup olup böyle ihtiyar hamileri genç âşıklara feda ettikleri zaman hep onun gibi gözyaşı dökerler, ağlarlar, tıpkı böyle yalvarırlardı. Fakat bir kere aldatmak istidadını gösteren kadın, üç kere, beş kere, on kere de aldatacağını göstermiş olmaz mıydı?” (Mehmet Rauf, 2021, s. 462). Tüm bu yalvarmalardan ve Perran’ın intihar teşebbüsünden sonra, onun genç Fuat’a daha layık olduğuna karar veren Fahri Cemal, feragat etmeye karar verir. Perran’dan kendi isteğiyle vazgeçecektir. Öyle ki tüm bu maceradan sonra Perran’ın “babası” olmaya karar verir. Fuat’a şöyle der:

Beyefendi dedi, Perran Hanım’la münasebetinizin tarihine vakıfım. Bu geceki faciaya onu biz ikimiz sevk ettiğimizi itiraf ederek bu ağır mesuliyeti kabul etmeli ve bunu tamir için el birliğiyle çalışmalıyız. Ben bu iş için her türlü izzetinefisleri, kalp mecburiyetlerini, erkek gururlarını, her şeyi tamamıyla unutup, terk ediyorum. Şu anda karşınızda bulunan bu adam kendisinin

ancak babasıdır. Başka hiçbir şey değil. Bunu böyle bilmenizi isterim (Mehmet Rauf, 2021, s. 502).

Fahri Cemal, Perran'ı kocasından boşatıp kendisi de onun hayatından çıkararak onun Fuat'la evlenmesini sağlar. Tüm bu fedakârlığı ve feragati gerçekleştiren Fahri Cemal'e sonunda inme iner. Bozulmuş ve harap olmuş bir hâldedir. Buna rağmen bu iki genci evlendirir ve Avrupa seyahatine çıkmalarını temin eder. Onları yolcu etmek için de vapur iskelesine kadar gelir.

Sonuç

Türk toplumunda açık evlilik / açık ilişki gibi ahlaki sıkıntıların ortaya çıkması, eskiye dayanmaktadır. Mesela 1870'lerin başlarında yayımlanan mizah gazetelerinde dahi sokaklarda yaşanan birtakım “rezalet”lerden haber verilirken kadınlara, kocaları tarafından izin verildiği bahsedilir. Bir gazeteye göre, kadınlar kocaları tarafından bu tip “rezalet”ler için müsaade almamış olsalar, onların evlerinden dışarı çıkmalarına dahi imkân yoktur; yani bu tip “rezalet”lerin olmasına izin veren bu kadınların kendi kocalarıdır. İlk dönem mizah gazetelerinden anlaşıldığına göre Direklerarası'nda, arabaların arasında gezerken bilmeden ve fark etmeden kendi aile üyelerinden birini rahatsız / taciz edenler bile bulunur. Kısacası, yozlaşma on dokuzuncu asırda zaten başlamıştır.

Yirminci asra gelindiğinde ise Ahmet Midhat Efendi gibi kimi yazarlar, evlilik kurumundaki tehlikeyi roman vasıtasıyla haber vermeye çalışırken bazı münevverler de açık evliliği ve serbest aşkı özendirmek için yayımlar yapıp yazılar yazarlar. Bunların başında Hüseyin Rahmi Gürpınar gelmektedir. Onun düşüncesinde aşk, çılgınlık sayılabilecek bir cinsel tutkudur ve tamamen doğanın elindedir. Yazar, evlilik müessesini yok sayar ve sevgi diye bir şeyin olmadığını savunur. Her şeyin, tabiatın yasası olarak yarı hayvani bir şekilde cinsel birleşmeyle son bulacağını ifade eder. Hâlbuki cinsellik, karı-koca ilişkisinin yalnızca bir bölümünü kapsamaktadır. Ancak Hüseyin Rahmi ve onun gibi düşünenler, kuralların olmadığı serbest bir hayatı özendirmeye çalışmışlardır.

Mahşer romanında kadınlara bakışı olumsuz ve çıkarıcı olan Kerim Bey'in, Peyami Safa'nın sözcüsü konumunda olması, romanın yayımlandığı yıllarda Peyami Safa'nın içinde bulunduğu hâl ve hayata bakışı ile ilgilidir. Bilindiği gibi, Peyami Safa'nın 1920'ler ve 30'larda içine daldığı bir bohem

hayat vardır. Gece hayatının, alkol ve uyuşturucu kullanımının ve hazlara düşkünlüğün had safhada olduğu bu dönemini Safa, Bir Tereddüdün Romanı'nda anlatır. Bu romanın aynı zamanda, onun bohemden çıkışının ve mistisizme yönelişinin ilk aşaması olduğu kabul edilmektedir. Onun, özellikle 1949'da yayımlanan Matmazel Noraliya'nın Koltuğu'nda mistisizmden tasavvufa evrilen bir zihniyeti ortaya koyması mühimdir. Hasılı, Safa'nın yaşamında çok önemli değişiklikler olmuştur ve o, daha sonra milliyetçi ve muhafazakâr çizgide eserler vererek Türk düşünce dünyasına yön veren mühim mütefekkirler arasına girmiştir. Dolayısıyla Mahşer romanındaki açık evlilik ve şehevat dolu sahneleri okurken ve Kerim Bey'i ele alırken Safa'nın kişisel hayatını da dikkate almak gerekir.

Son Yıldız romanının muharriri Mehmet Rauf ise hayatının başından sonuna kadar aynı çizgide kalmış bir yazardır. Mehmet Rauf, elli bir yaşındayken son eşi Muazzez Hanım'la evlenmiş, on beş gün sonra ise kısmi felç geçirmiştir. İki sene kadar sonra, elli üç yaşındayken ikinci büyük felci geçirmiş bilincini tamamen kaybetmiş, yatağa bağlı ve konuşamaz bir hâle gelmiştir. Eşi Muazzez Hanım'ın verdiği bilgiye göre, Rauf'un yegâne iptilâsı kadındır. En büyük zevki sokakta, salonda, şurada burada gördüğü kadınları seyretmektir. Kendisi, bu temaşayı bir sanat olarak görmektedir. Romandaki Fahri Cemal, Mehmet Rauf'un idealize edilmiş bir kopyası olarak görülmektedir. Mehmet Rauf'un eserini anlayabilmek için onun hayatındaki yasak aşkları, bu sebeple teşebbüs ettiği intiharları, özellikle de 1910 senesinde yayımlanan erotik ve pornografik eseri Bir Zambağın Hikâyesi'ni bilmek gerekir. Bu eser, cinselliğin ve şehvetin içtimai dayatmalara ve ahlak kaidelerine göre değil, tabiatın ve fizyolojinin gereksinimlerine ve arzularına göre yaşanması gerektiği ana fikri bağlamında yazılmıştır. Bir erkek ve iki kadın arasında kurulan eş cinsellik, erotizm ve şehvet içeren bu hikâyesinin yayımının ardından, Mehmet Rauf'un Bahriye Mektebi'ni bitirmiş bir asker olduğu hâlde orduyla ilişkisinin kesildiğini, eser yüzünden birkaç ay hapis cezasına çarptırıldığını, edebiyat çevresinde itibarını kaybettiğini, 1899'da yayımlanan şaheseri Eylül dolayısıyla el üstünde tutulan yazarın gözden düştüğünü de bilmek gerekir. Son Yıldız romanındaki açık evlilik ve şehevatın varlığı, tüm bunlar etrafında düşünüldüğünde daha iyi anlaşılacaktır.

Bugün, aile kurumunu tehdit eden ve aileyi ifsat eden pek çok unsur bulunmaktadır. Günümüz İslam coğrafyası, aile ve evlilik kurumu hususunda Batı'dakine benzer bir tehdit ile karşı karşıyadır. Bunlar arasında yer alan “açık evlilik”, sanki bizim toplumumuza çok uzak bir tehlike gibi gözükse de durum, görüldüğü gibi değildir. Topluma biraz daha yakından bakılır ve insanların içine girilip onlarla sohbet edilirse aslında “açık evlilik” denen şeyin topluma çoktan girmiş olduğu görülür. Bugün özellikle ABD’de “eşe sadakat” konusu ciddi biçimde tartışılmaktadır. Özgürlükçü bir din olarak bilinen “Üniteryen / Uniterion” ve bu dinin kilisesi, açık evlilik tarzını savunmakta ve tek eşliliğe karşı çıkmaktadır. Bazı psikologlar da onların görüşlerini dile getirmekte “tek eşlilik”i kültürel bir nevroz olarak yorumlamaktadırlar. Hatta ABD’de eşini paylaşan çiftlerin oluşturduğu kulüplerin var olduğu bilinmektedir. Böylelikle kendi görüşlerini topluma anlatarak insanları etkilemeye çalışmaktadırlar. Evde eşiyile yaşarken “sıkıldığı” hâlde, dışarıda sevgilisiyle beraberken “eğlenenler”in bugün Türk toplumunda da var olduğu bilinmeli ve buna göre önlemler alınmalıdır. Yazıda incelenen romanlar, bu tip ahlaki yozlaşmaların toplumumuzda çoktandır var olduğunu gösteren mühim delillerdir.

Kaynakça | References

- Bayram, S. (2021). Peyami Safa'nın Romanlarında Sözüünü Emanet Ettiği İkinci Derecede Roman Kişileri. Hars Akademi Uluslararası Hakemli Kültür-Sanat-Mimarlık Dergisi, Özel Sayı, 65-86.
- Duran, E. N. (2012). İlişki Durumum: Açık Evli. <https://www.harperbazaar.com.tr/iliski-durumum-acik-evli-2-h?sayfa=1>
- Erol, K. (2012). Batılılaşma Sürecinde 'Feminizm'in Tehdidi Altındaki Türk Aile Yapısını ve Evlilik Kurumunu Belgeleyen Roman: Jön Türk. A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 48, 217-240.
- Fikret Adil (1988). Asmalimesçit 74 (Bohem Hayatı). (Üçüncü Baskı). İletişim Yayınları.
- Güneş, Z. (2005). Peyami Safa'nın Romanlarında Aydınlar. Erdem. 15(43), 185-216.
- İsmail Hakkı Bursevî. (2013). Rûhu'l-Beyân Kur'an Meâli ve Tefsiri. Erkam Yayınları.
- Kaku, M. (2017). Olanaksızın Fiziği. (Altıncı Basım). ODTÜ Yayıncılık.
- Kılıçkaya, D. (2011). Asmalimesçit 74 ve İntermezzo Adlı Eserlerdeki Sanatkârlar ve Yaşam Tarzları. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü III. Genç Bilim Adamları Sempozyumu 16-17-18 Mayıs 2011 Bildiriler, 19-50.
- Kılıçkaya, D. (2023). Şipsevdi Romanında Teferruat / Tafsilat. Turkish Studies - Language, 18(1), 427-449.
- Konuk, A. A. (2009). Mesnevî-i Şerif Şerhi. XIII. (haz. Mustafa Tahralı, Dilaver Gürer). Kitabevi Yayınları.
- Konuk, A. A. (2017). Fusûsu'l-Hikem Tercüme ve Şerhi. 1. Cilt. (haz. Mustafa Tahralı, Selçuk Eraydın, Nedim Tan, Ercan Alkan). Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı.
- Küçük, O. N. (2017). Tasavvufî İrfân Işığında İslâm'ıYeniden Düşünmek. Akademiar Dergisi, 3, 43-58.
- Mehmet Rauf (2021). Son Yıldız Büyük Aşk Romanı. İletişim Yayınları.

- Merter, M. (2014). Psikolojinin Üçüncü Boyutu Nefs Psikolojisi ve Rüyaların Dili. Kaknüs Yayınları.
- Merter, M. (2022). Dokuz Yüz Katlı İnsan (20. Basım). Kaknüs Yayınları.
- Merter, M. (2023). Hekaton'la Son Tango. Ketebe Yayınları.
- Safa, P. (2016). Kadın Aşk Aile. Ötüken Neşriyat.
- Safa, P. (2021). Mahşer (29. Basım). Ötüken Neşriyat.
- Sayar, K. (2022). Hatıraların Evi Günümüzde Aile. Kapı Yayınları.
- Sezen, G.; Günay-Erkol, Ç. (2021). “Seviyorum Öyleyse Varım”: Fantom Erkeklik, Haset ve “Büyük Aşk Romanı” Son Yıldız. Son Yıldız (içinde), 7-17.
- Tahirü'l-Mevlevî. (t.y.). Mesnevî Şerhi. I-III. İstanbul: Şamil Yayınevi.
- Tarhan, N. (2020). Son Sığınak Aile. Nesil Yayınları.
- Tarhan, N. (2022). Kadın Psikolojisi (96. Baskı). Timaş Yayınları.
- Tarhan, N. (2022, Şubat 14). Açık ilişki, insanın biyolojik doğasına aykırıdır! [Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=zEx0Z70ZKUw&t=3s>
- Turan, S. (2016). Yeni Dini Hareketlerde Kadın. Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi, 16(1), 123-145.
- Turan, S. (2019). Bedenin Din Namına İstismarı: Tanrı'nın (Yaramaz) Çocukları ve “Flörtle Balık Avlama”. Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi, 19(1), 9-52.
- Twenge, J. M. (2013). “Ben” Nesli (E. Öztürk, Çev.; 4. Basım). Kaknüs Yayınları.
- Ulutaş, S. (2019). Kıskançlığın Sinemada Estetik Varoluşu: Zeki Demirkubuz Sinemasında Kıskançlık. Turkish Studies, 14(3), 1823-1845.